

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leńiewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 462

Poznań, czwartek dnia 8 października 1931

Rok XXVI

Krwawa ironja

Przed niespełną półtora tygodniem pisaliśmy na tem miejscu o ostatecznym w niepodległej Polsce utwierdzeniu polskimi rękoma dzieła pruskiej Komisji Kolonizacyjnej w postaci okólnika ministerstwa reform rolnych do prezesów okręgowych urzędów ziemskich w Poznaniu, Grudziądzu i Katowicach o niestosowaniu w myśl umowy likwidacyjnej prawa odkupu wobec włości rentowych, stworzonych w swoim czasie przez Komisję Kolonizacyjną.

Zaznaczyliśmy, że przepisy umowy likwidacyjnej oraz wspomnianego okólnika są tak zredagowane, iż należy podziwiać „umiejętność” takiego ujęcia sprawy, by zakres polskiej rezygnacji z prawa odkupu był w praktyce możliwie szeroki, by obejmował nie tylko główne wypadki spadkobrania, ale i wypadki przeniesienia tytułu własności za życia na potomków linii prostej, a zarazem, by zastrzeżenie wyjątkowego zastosowania prawa odkupu było ograniczone od minimum; zastrzeżenie to bowiem nie tylko dotyczy wyłącznie osób, karanych prawomocnym wyrokiem za złodziejstwo lub występki, skierowany przeciwko państwu (nie zaś za poszczególne czyny kryminalne), ale jeszcze złągodzono przepis na korzyść b. kolonistów pruskich w ten sposób, że naruszanie przepisów celnych i skarbowych, mające charakter występku, nie będzie w tej dziedzinie uważane za występki, chyba, że zachodzi już recydywa.

Tak wygląda dzieło prawników i polityków Polaków, stworzone mimo notorycznej prawdy, że dążenia całego narodu niemieckiego godzą w podstawy przynależności ziem naszych zachodnich do Polski, i że dążenia tych placówkami na terenie państwa polskiego są między innymi właśnie osady b. kolonistów pruskich, i to w liczbie 12 tysięcy, na których żyje 80 tysięcy Niemców.

Nieco inaczej postępują Niemcy. Nie przyszło im oczywiście na myśl, by pozwolić się Polsce mieszać do wewnętrznych spraw Rzeszy Niemieckiej i państwa pruskiego. Nie złożyli wobec Polski zobowiązania, że przeciwko żywiołowi polskiemu, w swoich ziemiach wschodnich stosowali przedwojennych antypolskich ustaw wyjątkowych. Przeciwnie, tworzą nowe ustawy, zmierzające do zniszczenia rodaków naszych tamtejszych, i rzucają na ten cel miliony.

Gdy Polska rezygnuje z prawa odkupu w stosunku do osad b. kolonistów pruskich, rząd pruski względnie wysunięta przezeń „Grenzmark - Siedlung” w Pile, korzystając z dawnych uprawnień Komisji Kolonizacyjnej, wyłącza gospodarza - Niemca za to, że wydzierżawił gospodarstwo Polakowi, obywatelowi państwa pruskiego, — podkreślamy: nawet tylko wydzierżawił, nie sprzedał mu go, — a sąd pruski dokonywa przepisania gospodarstwa na „Grenzmark-Siedlung”.

Powtarzamy umyślnie wczorajsze w tej sprawie doniesienie Polskiej Agencji Telegraficznej z Pily:

Hindenburg pod wpływami prawicy

Dymisja rządu nastąpiła na żądanie Hindenburga — Kandydat Hindenburga na min. spraw zagranicznych

Wiedeń, 8. 10. (PAT). Z Berlińskich kół politycznych donosi „Neue Fr. Presse”, że dymisja gabinetu Brüninga nastąpiła na żądanie Hindenburga, który od pewnego czasu znajduje się pod silnym wpływem prawicy i życzy sobie zwrotu polityki w kierunku pravicowym.

Berlin, 8. 10. (Tel. wł.). „12 Uhr Blatt” ogłasza niesprawdzone dotychczas sensacyjną pogłoskę, jakoby prezydent Hindenburg założyć miał protest w ciągu wczorajszego wieczoru

przeciwko temu, aby w nowym rządzie kanclerz Brüning objął kierownictwo min. spr. zagr. Prezydent Hindenburg zażądać miał powołania na to stanowisko ambasadora niemieckiego w Londynie v. Neuratha, który już kilkakrotnie wymieniany był jako kandydat, cieszący się specjalnym zaufaniem prezydenta Rzeszy. V. Neurath, który bawi obecnie na urlopie w Niemczech, miał być w związku z tem wezwany do Berlina.

Konflikt między Zamorą i kortezami

Zamorra zgłosił dymisję, którą później cofnął

Madryt, 8. 10. (PAT). Zamora podał się do dymisji w następstwie incydentu, do którego doszło na onegdajszym popołudniowym posiedzeniu kortezów, gdy dep. Botella zarzucił premierowi, iż wywiera nacisk na izbę, ażeby wypowiedziała się przeciwko niektórym częściom przedstawionego do dyskusji tekstu konstytucji. Incydent ten wywołał rozłam wśród deputowanych, z których jedni zaprotestowali, inni poparli wystąpienie Botella. Odpo-

wiednia komisja, do której zwrócono się o opinię, zatwierdziła stanowisko Botelli. W związku z tem na wieczornym posiedzeniu kortezów Zamora po wygłoszeniu przemówienia uzasadniającego poprzednie jego wystąpienie, zgłosił dymisję. Następnie jednak na skutek interwencji przewodniczącego Izby dymisję swą wycofał. Podał się natomiast do dymisji przewodniczący komisji.

Sytuacja w skolektywizowanym rolnictwie sowieckim

W kolchozach i sowchozach panuje chaos — Mowa komisarza rolnictwa Jakowlewa

Moskwa, 8. 10. (PAT). Ludowy komisarz rolnictwa, Jakowlew, na odbytej przed paru dniami konferencji rolniczej wygłosił mowę o stanie rolnictwa w Sowietach.

Zdaniem Jakowlewa przez stworzenie sowchozów i kolchozów Sowietom udało się opanować produkcję rolną i odpowiednio ją unormować. Obecnie tereny zasiewów, które w latach 1928 i 1929 wynosiły 120 milionów hektarów, w latach 1930 i 1931 doprowadzone zostały do 138 milionów hektarów. — Kolektywizacja w zasadniczych rejonach zbożowych jest już zakończona. Ogółem w całym związku sowieckim na dzień 1 września rb. skolektywizowanych było 60 procent gospodarstw chłopskich. Dalsze forsowanie kolektywizacji Jakowlew uważa nie tylko za niewskazane, ale nawet za szkodliwe, albowiem należy opanować i urządzić to, co jest. Dlatego też walka o podniesienie gospodarstwa kolektywnego stanowi dziś najważniejsze zagadnienie zarówno dla czynników rolniczych, jak i dla dobra organów partyjnych.

Tajemnicze zmiany na naczelnych stanowiskach komisariatu kolejowego

Moskwa, 8. 10. (PAT). Od paru dni dokonywane są gruntowne zmiany personalne na naczelnych stanowiskach ludowego komisariatu kolejowego. Po dymisji komisarzy nastąpiła dymisja wicekomisarzy, a dziś ogłoszono dekret, zwalniający z zajmowanych stanowisk wszystkich dotychczasowych członków kolegium, istniejącego

Obecnie sowchozy i kolchozy Jakowlew przyrównywu do budującego się domu, który zzewnątrz wygląda jako tako, a wewnątrz przedstawia zupełny chaos. Jakowlew zapowiada powołanie do życia specjalnej inspekcji rolniej, która będzie śledzić metody i jakości pracy w gospodarstwach zsojalizowanych.

Władze sowieckie dążą obecnie do zwiększenia wydajności rolnictwa i w tym celu mają być przeprowadzone badania naukowe oraz różne eksperymenty. Związek sowiecki może sobie, zdaniem Jakowlewa, pozwolić na pewne eksperymenty „bowiem sowieckie pojęcie o rentowności pokrywa się z takimże pojęciem u wulgarnych ekonomistów burżuazyjnych”. My możemy — powiedział Jakowlew — jeżeli wymaga tego wzgląd ZSSR., jako całość gospodarstwa pójść na chwilowe straty i ryzyko, o ile umacnia to naszą niezależność od krajów kapitału.

Na ten sam temat przemawiał w Leningradzie na posiedzeniu komitetu partji Kirow.

przy komisariacie kolejowym. Mianowane również zostało nowe kolegium w składzie 6 osób. Jak przypuszczają, zmiany personalne obejmować będą wyższe stanowiska w zarządach poszczególnych węzłów i linii kol. Co jest powodem tych zmian, dotychczas jeszcze niewiadomo. Na ten temat krążą najrozmaitsze wersje.

Sänger wydzierżawił gospodarstwo obywatelowi niemieckiemu narodowości polskiej.

W tem oświetleniu i wogóle na tle całej pruskiej i niemieckiej polityki kolonizacyjnej, tępiącej żywioł polski, dobrowolna rezygnacja Polski z prawa odkupu w stosunku do osad b. kolonistów pruskich wygląda, jak krwawa ironja.

Prawo do zdziwienia

W onegdajszym artykule wstępnym daliśmy wyraz przekonaniu, że wyrażone przez ministra Zaleskiego „zdziwienie” z powodu zaniepokojenia, jakie powstało w społeczeństwie polskim w związku z wiadomościami na temat wizyty waszyngtońskiej, nie jest uzasadnione.

W tej samej sprawie pisze „Gazeta Warszawska” m. in. co następuje:

„Trudno się dziwić opinii polskiej, że wiedząc coś niecoś o kulisach dzisiejszej polityki „bezpośrednich traktatów” i znając swojego ministra spraw zagranicznych, zaniepokoiła się wiadomościami, które pojawiły się w prasie światowej. Żywimy zaufanie do naszego sojusznika francuskiego, ale pamiętamy o tem, że sojusz w dzisiejszych czasach wymaga ciągłej obrony własnych interesów, a czasem nawet energicznego sprzeciwu”.

Zaś w krakowskim „Głosie Narodu” czytamy:

„Czego innego, niż zdziwienia, oczekuje polska opinia w tej chwili od p. min. Zaleskiego. Oczekuje jakiegoś zdecydowanego i stanowczego oświadczenia, że — już dość mamy tych ustawicznych „dyskusyj”, „konferencji” w sprawie „korytarza polskiego” — że już raz wreszcie powinien zrozumieć świat, iż na ten temat nie będziemy z nikim rozmawiali. — że, wreszcie, jeśli się chce trwałej „pacyfikacji” stosunków polsko-niemieckich, to trzeba utwierdzić dzieło pokoju wersalskiego przez przecięcie wszelkiej polityki rezyzyjnej, i że innego sposobu niema.

„Jakoś jednak — jeszcze raz trzeba to powiedzieć — nasz rząd, twardy w stosunku do obywateli, do Polaków, miękki jest w stosunku do zagranicy. I, jeżeli już o zdziwieniu mówimy, to — prawdę powiedziawszy — prawo do „dziwienia się” ma nie p. minister Zaleski, patrząc na zaniepokojenie polskiej opinii, ale właśnie polskie społeczeństwo obserwujące „zdziwienie” p. ministra”.

Początek walki wyborczej w Anglii

Londyn, 8. 10. (Tel. wł.). Walka wyborcza w Anglii zapoczątkowana została mową Mac Donalda, wygłoszoną wczoraj przez radio. Mowa obracała się dokoła ogólników. Mac Donald oświadczył, iż walka toczy się o najwyższe dobro narodu angielskiego. Rząd musi mieć wolną rękę, aby mógł działać sprężyście każdej chwili tak w akcji przeciwdziałania wewnętrznemu kryzysowi, jako też w regulowaniu stosunków gospodarczych i politycznych z zagranicą.

Wczoraj wieczorem odbyło się pod przewodnictwem b. ministra spraw zagran. Hendersona posiedzenie Labour Party, poświęcone wyłącznie nadchodzącym wyborom. Henderson oświadczył, że zbliżająca się walka wyborcza będzie najcięższą ze wszystkich dotychczasowych. Jako naczelne hasła wyborcze Labour Party postawił Henderson sprawę rozbrojenia i sprawę wznowienia autorytetu i siły Ligi Narodów.

Londyn, 8. 10. (PAT). Na konferencji Partji Pracy w Scarborough panuje atmosfera bardzo burzliwa, co szczególnie dało się odczuć na wczorajszym posiedzeniu porannym. Obrady dotyczą przede wszystkim przygotowań do zbliżającej się kampanji wyborczej.

Przyjęto jednogłośnie propozycję b. ministra rolnictwa Addisona, oświadczającą, że ziemia powinna być własnością publiczną i pozostawać pod publiczną kontrolą.

Projekt nowej ustawy o ustroju adwokatury

Na ostatnim posiedzeniu Sejmu wśród wielu innych projektów ustawodawczych odesłany został do komisji prawnej rządowy projekt nowej jednolitej ogólnopolskiej ustawy o ustroju adwokatury. Projekt ten obecnie jako druk sejmowy zaopatrzonej numerem 338 opuścił prasę przed kilku dniami.

Redakcja projektu przypomina nieco niestawnej pamięci ustawę prasową, która, zaczynając się od słów „prasa jest wolna”, likwidowała wolność prasy; tak samo obecny projekt stwierdza na wstępie „adwokatura stanowi jednostkę samorządu zawodowego”, a istniejący dotychczas samorząd adwokatury wybitnie ogranicza, jeśli nawet nie likwiduje.

Warunki przyjęcia do adwokatury

W myśl nowego projektu na listę adwokatów będzie wpisany, kto oprócz dotychczas potrzebnych warunków: jak obywatelstwo polskie, nieskazitelność charakteru, władanie językiem polskim i egzaminy uniwersyteckie, odbył aplikację adwokacką i złożył egzamin adwokacki. Osoby, które mają co najmniej dwa lata służby na stanowiskach sędziego, prokuratora, wiceprokuratora lub podprokuratora są wolne od aplikacji i egzaminu sędziowskiego. Nie mogą one jednak w ciągu 5 lat (dotychczas rok) od chwili opuszczenia służby obierać siedzibę w tych miejscach, w których ostatnio sprawowali czynności sędziowskie lub prokuratorские. Ten ostatni przepis nie dotyczy miejscowości, będących siedzibą sądów apelacyjnych.

Od aplikacji i egzaminu adwokackiego są wolni również profesorowie i docenci prawa szkół akademickich oraz ci, którzy złożyli egzamin sędziowski i mają co najmniej dwa lata służby państwowej na stanowiskach referendarskich. Przepis ten stawia w korzystnym położeniu wielu aplikantów, którzy uprzednio pracowali w różnych działach administracji państwowej. Jeśli bowiem będą się mogli wykazać dwuletnią pracą na stanowiskach referendarskich natychmiast po złożeniu egzaminu (co jest możliwe już po 2 latach aplikacji), mogą przejść do adwokatury.

Odmowa wpisania na listę adwokatów według projektu ulega zaskarżeniu w terminie 2 miesięcy od zawiadomienia. Zażalenie rozstrzyga ostatecznie czynnik w większości zależny od ministerstwa, bo Kolegium Administracyjne właściwego Sądu Apelacyjnego.

Kolegium administracyjne

Temu Kolegium Administracyjnemu projekt wyznacza doniosłą rolę: ciała nadzorującego radę adwokacką i drugiej instancji w niektórych sprawach administracyjnych. Jest to oddanie nadzoru nad adwokaturą czynnikowi zależnemu w większości od ministerstwa sprawiedliwości, gdyż w skład kolegium administracyjnego wchodzi prezes sądu apelacyjnego, 2-ch sędziów przez niego mianowanych i dwóch sędziów, wybranych przez zgromadzenie ogólne sędziów sądu apelacyjnego.

Prawa i obowiązki adwokata

Jeśli chodzi o prawa i obowiązki adwokata, projekt reguluje je naogół zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami. Zawiera jednak ograniczenie, że adwokatowi nie wolno łączyć ze swym urzędem stanowiska w przemyśle i handlu z wyjątkiem stanowiska radcy prawnego. A więc, gdyby projekt wszedł w życie, wszyscy adwokaci zasiadający w zarządach i radach nadzorczych spółek akcyjnych i innych przedsiębiorstw, musieliby z tych stanowisk ustąpić.

Ustrój adwokatury

Co do ustroju adwokatury projekt tak, jak to istniało dotychczas, przepisuje, że adwokat jednego sądu apelacyjnego tworzą izbę adwokacką, której organami są: walne zgromadzenie adwokatów, rada adwokacka, składająca się z 9—15 członków i sąd dyscyplinarny. Radzie adwokackiej przewodniczy dziekan. Jednostka dotknięta uchwałą rady może się zażalić do kolegium administracyjnego sądu apelacyjnego.

Celem ujednolicenia zasad wykonywania samorządu adwokackiego, projekt przewiduje odbywanie corocznie w grudniu konferencji izb adwokackich.

Nadzór państwowy

Rada adwokacka przesyła do wiadomości prezesa właściwego sądu apelacyjnego protokół walnego zgromadzenia oraz posiedzeń rady adwokackiej. A prezes, jeśli dostrzeże, że rada adwokacka wykacza przeciw ustawie lub nie wykonywa swych obowiązków, — przedstawia sprawę kolegium administracyjnemu, które może uchylić sprzeczną z prawem uchwałę rady.

Od uchwały kolegium administracyjnego rada może się odwołać do ministra sprawiedliwości, który rozstrzyga ostatecznie. Minister sprawiedliwości ma te same uprawnienia nadzorcze w stosunku do rady, jak kolegium administracyjne. Na przedstawienie prezesa sądu apelacyjnego może więc zawieszać bezapelacyjnie uchwały rady i „przedsiębrać środki zaradcze celem przywrócenia porządku prawnego”. Ponadto minister sprawiedliwości może, gdy rada wykroczeniem przeciw ustawie naraża porządek lub bezpieczeństwo publiczne, rozwiązać radę i przekazać czasowo wykonywanie jej czynności delegowanym przezeń sędziom lub prokuratorom.

Przepisy dyscyplinarne

Również w przepisach dyscyplinarnych przejawia się w projekcie daleko idąca ingerencja czynnika sądowego. I tak w sprawach, wszczętych wskutek zawiadomienia sądu lub urzędu, tudzież, gdy sprawa dotyczy ważnego interesu publicznego, prawa rzecznika dyscyplinarnego służą prokuratorowi właściwego sądu apelacyjnego. Od wyroku sądu dyscyplinarnego obwiniony jak i rzecznik mogą się odwołać do sądu apelacyjnego, który orzeka w składzie 3 sędziów.

Istnieje kategoria przestępstw popełnionych przez adwokata, które są wyjęte z normalnego toku postępowania dyscyplinarnego. Projekt przewiduje bowiem, że „adwokat”, który w piśmie lub w przemówieniu wykroczy przeciw prawu, dobremu obyczajom, spokojowi lub bezpieczeństwu publicznemu, albo okaże zachowanie nieposzanowanie władzy, może być skazany bez względu na to, przez sąd rozpoznający daną sprawę, na karę dyscyplinarną, t. j. upomnienie, nagana, zawieszenie w czynnościach na rok i skreślenie z listy adwokatów. Orzeczenie to jest natychmiast wykonalne i służy od niego odwołanie tylko do Sądu Najwyższego.

Aplikanci adwokacy

Projekt przewiduje istnienie nowych członków adwokatury-aplikantów adwokackich. Kto posiada obywatelstwo polskie, jest nieskazitelnego charakteru, włada językiem polskim i ukończył studia prawnicze uniwersyteckie i przedstawi zaświadczenie adwokata (patrona) o gotowości przyjęcia go na praktykę, może być wpisany na listę aplikantów adwokackich. Aplikacja trwa lat pięć, po której odbyciu aplikant może przystąpić do egzaminu adwokackiego. Na terenie b. dzielnicy pruskiej aplikanci sądowi mogą w ciągu roku od wejścia w życie ustawy złożyć podanie o wpisanie na listę aplikantów adwokackich, a w razie wpisu należy im zaliczyć w pełni czas służby odbytej w sądzie. Aplikanci adwokacy będą mogli zastępować swych patronów przed wszystkimi sądami z wyjątkiem apelacyjnych, Sądu Najwyższego, Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Trybunału Kompetencyjnego.

Skutki ustawy

Chociaż projekt wyraźnie o tem nie mówi, jednak z wykazu warunków przyjęcia do adwokatury wynika zasada wolnego przesiedlania się adwokata. Gdyby więc projekt w przedstawionej formie wszedł w życie, a według projektu ma wejść w życie z dniem 1 marca 1932, możemy oczekiwać w naszej dzielnicy masowego napływu adwokatów z innych dzielnic, szczególnie z Małopolski, przyczyniającego się waleń do zubożenia stanu adwokackiego. W Małopolsce, jak wiadomo, ogromnie silna konkurencja, wywołana nadmiarem adwokatów, jak i niezwykle silne zażydzenie adwokatury spowodowały, że pod względem etyki zawodowej adwokackiej stawia się tam mniejsze wymagania, niż w naszej dzielnicy.

Dalszym skutkiem ustawy musi być bardzo daleko idące uzależnienie adwokata od sądu i od czynnika ad-

Zebrania O. W. P.

Placówka Stare Miasto

Zebranie w czwartek, o godz. 20 w lokalu p. Pohla, Chwaliszewo 37.

Placówka Rataje

Zebranie w czwartek, o godz. 20 w lokalu p. Przybeckiego.

Placówka Wilda

Zebranie miesięczne w czwartek, dnia 8 b. m., o godz. 20-tej w lokalu p. Kasprzaka, ul. Kilińskiego.

ministracyjnego. W szczególności przepis o stosowaniu kar dyscyplinarnych, włącznie skreślenia z listy adwokatów na rozprawie przez sędziego w stosunku do adwokata może spowodować wytworzenie się bardzo niezdrowego stosunku sędziego do adwokata.

Jeszcze jedną kategorią ludzi, których ustawa dotknie, są sekretarze adwokacy, bowiem dopływ aplikantów sądowych do kancelaryj adwokackich wywoła wśród sekretarzy ad-

wokackich niewątpliwie częściowe bezrobocie, które dotychczas nie istniało, a które zwiększy jeszcze wprowadzenie zasady ustności przez nową procedurę cywilną.

Projekt w tak daleko idący sposób pogarsza położenie adwokatury, że należy się spodziewać, iż cała adwokatura bez względu na przekonania polityczne, zrobi wszystko, co tylko możliwe, by projekt w tym brzmieniu nie wszedł w życie. (Gar.)

Niespodziewana nowelizacja prawa przemysłowego

Przeciwko rzemiosłu

Ministerstwo pracy i opieki społecznej opracowało projekt ustawy w sprawie zmian i uzupełnień niektórych postanowień ustawy z dnia 2-go lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet. Projekt ten, przyjęty przez radę ministrów, wniesiony został do Sejmu i znajduje się już w komisji sejmowej. Pod nagłówkiem, który pozornie odnosi się tylko do ustawy, mającej na celu ochronę pracy młodocianych i kobiet, znajdują się daleko idące zmiany dotychczas obowiązującego prawa przemysłowego, i to w postanowieniach jego, dotyczących rzemiosła.

Przedewszystkiem należy zaznaczyć, że projekt ustawy, który dotyczy w dużej mierze rzemiosła, został wniesiony do Sejmu z naruszeniem obowiązujących przepisów prawnych, ponieważ projekt ten nie był przesyłany Izbie rzemieślniczym do wyrażenia opinii, co sprzeciwia się postanowieniu art. 171 prawa przemysłowego. To też projekt ten nie liczy się absolutnie nie tylko z dotychczas obowiązującymi postanowieniami prawa przemysłowego, lecz radykalnie zmienia wiekowe zwyczaje, które się wytworzyły w rzemiosle nie tylko u nas, lecz na całym zachodzie Europy.

Projekt ten zawiera daleko idące ograniczenia w sprawie trzymania uczniów rzemieślniczych, ogranicza wolną umowę nauki pomiędzy rzemieślnikami i uczniami, ustalając normy, których dotychczas w rzemiosle nie było i stwarza zupełny zwrot w dotychczasowych zwyczajach, istniejących w tej dziedzinie. Projekt ustawy zawiera również daleko idące przepisy karne, postanawia tak surowe kary, z jakimi się dotychczas rzemiosło nie spotykało. Stąd nowela ta ma charakter wręcz ustawy wyjątkowej, skierowanej przedewszystkiem przeciwko rzemiosłu.

Cała surowość projektu nie jest ujawniona w samej ustawie, lecz w o-wych wytycznych zasadniczych w sprawie uporządkowania warunków pracy terminatorów w rzemiosle, które opracowało już ministerstwo pracy i opieki społecznej, a które stanowią jeszcze przedmiot uzgodnienia pomiędzy ministrem pracy i opieki społecznej a ministrem przemysłu i handlu. Dopiero z tych wytycznych, ustalonych przez ministerstwo pracy i opieki społecznej, można konkludować, jak daleko ma zamiar ministerstwo pracy i opieki społecznej pójść w ograniczeniu rzemiosła. Jeżeli zamiary te staną się rzeczywistością, nie ulega wątpliwości, że warsztaty rzemieślnicze staną przed zagadnieniem być albo nie być, a co do mniejszych warsztatów w rzemiosle nie ma wątpliwości, iż będą skazane na zagładę.

W tak doniosłej kwestji, dotyczącej rzemiosła, nie zabrakło jeszcze glo-

su rzemiosło polskie, co należy tłumaczyć niesłychanym pospiechem, z jakim projekt wniesiony został do Sejmu, i że dopiero z druków sejmowych postowie dowiedzieli się o projekcie, skierowanym przedewszystkiem przeciwko interesom rzemiosła. Z tego też powodu uważamy, że w ostatniej chwili należy z całym naciskiem podkreślić niebezpieczeństwo grożące rzemiosłu, ażeby cały ogół rzemieślniczy uświadomił o tem, co go czeka, jeśli projekt ustawy stanie się prawem.

Jutro podamy szczegóły projektu ustawy w oświetleniu zagrożonych interesów rzemiosła.

Warszawa, 8. 10. (Tel. wł.). Nowela do ustawy przemysłowej zajmowała się komisja, gdzie posłowie Stronnictwa Narodowego, stając w obronie rzemiosła, wnieśli poprawkę, wyłączając z projektu uczniów rzemieślniczych.

W obronie naczelnej organizacji akademickiej

Uchwały lwowskich zrzeszeń akademickich.

Wszystkie najpoważniejsze organizacje akademickie Lwowa, m. in. Lwowskie Koło Międzykorporacyjne wraz z 14 korporacjami zrzeszonymi w Związku Pol. Korp. Akad., a mianowicie Lutyko-Venedja, Leopolda, Zniczem, Gasconja, Scythia, Aquitania, Zagończykiem, Obotritia, Roxolania, Cresowia - Leopoliensis, Tytania, Avanguardja i Silvania następnie Zrzeszenie Akademickie Kól Prowincjonalnych i Delegacja Kól Naukowych Politechniki Lwowskiej wraz z kółkami stud. Architektury, Inżynierji lądowej i wodnej, Inżynierji lasowej i Inżynierji mierniczej powzięły uchwały, protestujące przeciw atakowi na Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akademickiej. Uchwały te stwierdzają, że wspomniane organizacje nadal uważają Związek Narodowy i Komitety Akademickie za swoją władzę i reprezentację.

Rozporządzenie dewizowe w Austrji

Wiedeń, 8. 10. (PAT). Dzisiejsze poranne dzienniki donoszą, że w dniach najbliższych, a w każdym razie w bieżącym tygodniu ogłosi rząd austriacki rozporządzenie dewizowe w sprawie rzymusowego oddawania dewiz austriackiemu Bankowi Narodowemu. Ponadto zawierać będzie rozporządzenie ograniczenie wywozu szylingów zagranicę i ogólny zakaz wywozu dewiz.

Stronnictwo Narodowe

Wydział robotniczy

Zebranie odczytowe z referatem p. Inż. Feliksa Godlewskiego p. t.

„Stosunek Żydów do bolszewizmu”

odbędzie się dziś, w czwartek, 8 bm. o godz. 6-tej i pół wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego, przy ul. Św. Marcin 65, wejście z podwórza na prawo. Wstęp dla członków i wprowadzonych gości.

WYDZIAŁ ROBOTNICZY STRONNICTWA NARODOWEGO.

Śmierć dwóch ludzi w odmętach wód

Tragiczna wyprawa rybaka — Czterogodzinna walka z rozszalałym żywiołem

Z Dolska donosi nasz korespondent (in) w ostatniej chwili:

Wczoraj wieczorem około godz. 22 wyjechały na jezioro dolskie o powierzchni około 1000 mórg, dwie łodzie, w których znajdowali się rybacy, bracia Olejniczakowie, oraz dwóch pomocników Szymański i Bielażewski. Już przy wyjeździe poczęły się ukazywać na jeziorze lekkie fale, jednak niezrażeni tem rybacy, wyruszyli, zabierając ze sobą sieć, wagi około 16 centnarów. Gdy już byli oddaleni od brzegu o jakieś 300 metrów, zerwała się burza, która wywołała olbrzymie fale, uniemożliwiając ratunek i powrót.

Około godz. 23,30 łódź, w której znajdowali się Olejniczak starszy i Bielażewski, poczęła tonąć, wobec czego zagrożeni przeszli do drugiej łodzi, lecz ta, porwana ciężarem sieci i gwałtownym wstrząsem, również poczęła opadać na dno. Sieć zahaczyła się tak silnie, że łódź, oplątana jej sznurami, nie mogła ruszyć z miejsca. Od tej chwili rozpoczęła się straszna walka 4 ludzi z rozszalałym żywiołem. Niebawem Szymański porwany silnymi falami, poszedł na dno.

Na krzyk tonących poczęły się gromadzić na brzegu tłumy ludzi. Przybyły również władze, jednak wskutek braku odpowiednich urządzeń nie można było pospieszyć z pomocą. Straszna walka nieszczęśliwych z rozpetanym

żywiołem trwała do godz. 3,30 nad ranem. Wreszcie dwóch młodych ludzi, niejaki 28-letni Stróżewski i jego 22-letni szwagier z determinacją wskoczyli do łodzi, by spieszyc na ratunek. Na parę minut przed ich przybyciem utonął Olejniczak starszy, utrzymywali się jeszcze ostatkiem sił Bielażewski i Olejniczak młodszy.

Kiedy łódź spiesząca na pomoc przybyła na miejsce, udało się wyratować Olejniczaka młodszego, natomiast Bielażewski, zaplątany w sieciach, w dalszym ciągu walczył ze śmiercią. Wówczas Stróżewski i jego towarzysz z narażeniem życia dotarli do brzegu, gdzie wysadzili młodszego Olejniczaka i zaostrzywszy się w noże wyruszyli ponownie na miejsce katastrofy, gdzie w ostatniej chwili wycięli zaplątanego w sieci Bielażewskiego, ratując go od niechybnej śmierci.

Wreszcie nad ranem jezioro uspokoiło się, tak że można było pomyśleć o ratunku. Na miejscu katastrofy znaleziono zaplątane w sieci marynarke i kapelusze Szymańskiego a do godz. 11 nie wydobyto niestety zwłok tragicznie zmarłych rybaków. Zmarły Olejniczak pozostawił żonę i dziecko. Uderzało, że mimo licznych tłumów nad brzegiem nie znalazł się nikt, któryby pospieszył z pomocą, to też czyn Stróżewskiego i jego towarzysza wywołał powszechne uznanie.

Nowy wybryk Treviranusa

w sprawie Pomorza

Paryż, 8. 10. (Tel. wł.). Lewicowy „Soir“ ogłasza wywiad, jaki uzyskał specjalny wysiannik tego dziennika J. Kaiser z ministrem Treviranusem. P. Kaiser oświadczył, iż odwiedził p. Treviranusa, aby przekonać się naocznie, jakie wrażenie sprawia człowiek, którego przemówienia wzmocniły nieufność Francji wobec Niemiec w ciągu ostatnich lat.

„Jako zwolennik prawicy — oświadczył Treviranus — odnosiłem się do rozwoju stosunków francusko-niemieckich z pewnym sceptycyzmem sądząc, że wizyta ministrów francuskich w Berlinie pozostanie tylko czystym aktem kurtuazji. Ostatnio zmieniłem jednak przekonanie na zasadzie autopsji, przekonałem się, że francuscy mężowie stanu wykazują dobrą wolę w stosunku do Niemiec“.

Na pytanie o tezę rozbrojoniową Niemiec oświadczył Treviranus zupełnie wyraźnie i bez osłonek, że zasadą Niemiec jest doprowadzić albo do zupełnej swobody w zbrojeniach, albo też do zupełnej równorzędności w rozbrojeniu.

Najdłużej rozwodził się min. Trevi-

ranus na temat stosunków polsko-niemieckich. Zainteresowany w tej sprawie minister Treviranus oświadczył, iż atmosfera zaufania tak długo nie powstanie między Niemcami a Polską, jak długo istnieje będzie tak zwany „korytarz gdański“ (!). Byłoby szczęściem dla obu stron (!), gdyby kwestja ta została przedłożona jakiemuś kolwiek sądowi rozjemczemu, lub trybunałowi haskiemu. — Gdynia — oświadczył Treviranus — mogłaby (!) nadal pozostać przy Polsce, jak również i magistrala węglowa. W tym celu musiałby powstać korytarz polski (!) na Pomorzu, któryby łączył Gdynię z terytorjum polskiem i pozostawał pod opieką Ligi Narodów.

Na zakończenie Treviranus podał, iż jakiegokolwiek będzie rozwiązanie, nie będzie ono mogło dojść do skutku drogą wojny.

Nowy wybryk p. Treviranusa stoi zupełnie na poziomie dawniejszych jego wystąpień i świadczy o tem, że niemieckie sfery polityczne w dalszym ciągu używają p. Treviranusa jako tuby do swej akcji rewizjonistycznej w sprawie Pomorza.

Podjęcie rokowań o traktat handlowy z Niemcami?

Berlin, 8. 10. (Tel. wł.). „Vossische Ztg.“ zamieszcza depeşe swego korespondenta warszawskiego, w której twierdzi, że wskutek niekorzystnej sytuacji eksportu polskiego, pogorszonej jeszcze przez kryzys funta angielskiego, wejście w życie traktatu handlowego polsko - niemieckiego byłoby odciążeniem (?) dla gospodarstwa polskiego. W tym kierunku idą rzekomo poglądy warszawskich kół politycznych. W traktacie musiałby być poczynione naturalnie pewne zmiany. Korespondent „Vossische Zeitung“ uważa ostatnią mowę premiera za preludjum do podjęcia nowych rokowań polsko - niemieckich w sprawie modyfikacji, lub uzupełnienia traktatu.

Ojciec św. a Edison

Citta del Vaticano, (KAP) 8. 10. (Tel. wł.). Interesując się pilnie stanem zdrowia Edisona, Ojciec św. przesłał mu w ostatnich czasach dwa razy za pośrednictwem delegata apostołskiego w Waszyngtonie życzenia powrotu do zdrowia. Rodzina wielkiego wynalazcy za pośrednictwem kardynała arcybiskupa Nowego Jorku wyraziła papieżowi głęboką wdzięczność chorego.

Edison żywił zawsze wielką cześć dla Piusa XI, zwłaszcza za to głębokie zainteresowanie, jakie papież przez całe życie okazywał sprawie rozwoju nauk. Niedawno sędziwy uczoney przysłał Ojcu św. w darze dyktafon najnowszej wynalazki, a papież ofiarował mu pamiątkowy medal złoty.

Interwencja Stanów Zjedn. w Mandzurji

Waszyngton, 8. 10. (Tel. wł.). — Przychylając się do prośby Chiń, rząd Stan. Zjednoczonych mianował swoich przedstawicieli, którzy mają zwiedzić teren konfliktu chińsko - japońskiego w Mandzurji i przygotować sprawozdanie z tamtejszej sytuacji.

Komisja gospodarcza francusko-niemiecka

Paryż, 8. 10. (PAT.) Rząd mianował przedstawicieli władzy administracyjno - publicznej do komisji francusko - niemieckiej, której utworzenie przewidziane zostało w czasie wizyty premiera Laval'a w Berlinie. Przewodniczącym ze strony francuskiej będzie podsekretarz stanu Gignoux.

O. W. P. to przyszłość Polski

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.929 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mk niem. w dewizach 207.96, gotówką — zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.57 do 173.77 zł., gotówką 173.17 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 8. 10. 1931.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była nieco żywsza. Kursy były naogół utrzymane i transakcje liczniejsze. Z pap. państw. poszukiwano w dalszym ciągu 5% pożyczki, przy słabej podaży po 40%, zaś 4% pożyczki inwestycyjnej wzmocniła się w kursie i notowała 72 do 73 w oddaniu.
W pap. lokacyjnych P. Z. K. doszło znów do notowania 8% listami dolarowymi (staremi), które handlowano po 81% w transakcjach, również w transakcjach handlowano 4% listy zast. konwert. po 26 oraz 6% listy żytnie po 12.50.
Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych handlowano Bankiem Polskim mniejszą partję po 109.— i większą ilość po 107.— w płaceniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 40.—% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 81.—% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 26.—% +
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 12.50 +
4% Prem. Poż. Inwestycyjna 72.—73½ O.
Akcje bankowe:
Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 109—107.— P.
Tendencja nieco żywsza.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 8. 10. 1931.
Warunki: Handel burtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71.3 kg. (121 f. w h.), 2) pszenicy 74.8 kg (127.1 f. w. h.), 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne“
Żyto 30 tonn par. Poznań 22.50
Usposobienie spokojne.

Ceny orientacyjne
Żyto . . . . . 22.00— 22.25
Usposobienie spokojne. . . . . 19.50— 20.50
Pszenica . . . . . 19.50— 20.50
Usposobienie stalsze. . . . . 21.00— 22.00
Jęczmień a) 64—66 kg. . . . . 19.50— 20.50
Jęczmień b) 68 kg. . . . . 21.00— 22.00
Usposobienie spokojne. . . . . 24.00— 25.00
Jęczmień browarowy . . . . . 19.75— 20.75
Usposobienie spokojne. . . . . 33.00— 34.00
Mąka żytnia 65% wł work. . . . . 31.50— 33.50
Usposobienie spokojne. . . . . 12.75— 13.50
Otręby żytnie . . . . . 11.75— 12.75
Otręby pszenne . . . . . 12.75— 13.75
Otręby pszenne (grube) . . . . . 29.00— 30.00
Rzepak . . . . . 21.00— 24.00
Groch Victoria . . . . . 23.00— 25.00
Groch Polgore . . . . . 2.80— 3.00
Ziemniaki jadalne . . . . .
Ogólne usposobienie spokojne.
Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 8. 10. 1931.
Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,91; sp.: 8,93; kup.: 8,89.

Dewizy:
trans. sprzed. kup.
Holandia 360.00 360.90 359.10
Nowy Jork 8.929 8.949 8.909
kabel 35.05 34.14 33.96
Londyn 35.17 35.26 35.08
Paryż 26.42 26.48 26.36
Praga 175.25 175.68 174.82
Szwajcaria . . . . .

Tendencja utrzymana.
Papiery wartościowe i obligacje:
4% pożyczki inw szt. ser. 79.50
5% pożyczki konw. 41.50

Akcje w złotych:
W T Węgiel . . . . . 0.00— 17.00
Lilpop . . . . . 0.00— 12.25
Starachowice . . . . . 0.00— 6.00
Tendencja utrzymana.

Komentarz.
Dla papierów państwowych tendencja słabsza, dla list zastawnych niejednolita, dla akcji utrzymana z odcieniem mocniejszym. Bank Polski utrzymany, Węgiel utrzymany, Lilpop mocniejszy, Starachowice utrzymane.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 8. 10. 1931.
Pszenica march. 75—76 kg 213.00—216.00
Słabe ziarno w wyjątkach dopuszczone.
Tendencja słabsza.
Pastewna pszenica march. 70—71 kg. . . . . 191.00—194.00
Tendencja słabsza.
Jara pszenica march. 78 do 79 kg. . . . . 214.00—217.00
Tendencja słabsza.
Żyto march. 72—73 kg. . . . . 185.00—187.00
później 196 franco wagon Berlin tr. i sp.
Żyto march. i pomorskie 72 do 73 kg. cif Berlin tr. . . . . 0.00—198.00
Tendencja natychm. załadowania stała, terminowe osłabiona.
Jęczmień . . . . . 159.00—173.00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . . . 151.00—158.00
Tendencja spokojna.
Dwies march. . . . . 140.00—148.00
Tendencja mocniejsza.
Mąka pszena . . . . . 27.00—32.00
Tendencja spokojna.
Mąka żytnia 70% . . . . . 26.00—28.75
Tendencja utrzymana.
Ospa pszena . . . . . 10.20—10.40
Tendencja słabsza.
Ospa żytnia . . . . . 9.15— 9.40
Tendencja cicha.
Groch Victoria . . . . . 20.00—27.00
Makuchy lniane . . . . . 13.20—13.40
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg . . . . . 0.00—11.30
Mączka arachid. 50% loco Hamburg . . . . . 0.00—11.40
Wyłoki suche paryt Berlin . . . . . 6.00— 6.10
Śróty soya ekstrahowany 46% loco Hamburg . . . . . 0.00—11.10
Śróty soya ekstrahowany 46% loco Szczecin . . . . . 0.00—11.70
Ziemniaki jadalne białe . . . . . 1.30— 1.40
Ziemniaki jadalne czerwone i niebieskie z Odenwaldu . . . . . 1.40— 1.60
Ziemniaki jadalne żółte . . . . . 1.60— 1.80
Ziemniaki fabryczne . . . . . 5½— 6½ fg.
Ogólna tendencja niejednolita.

Sprawca zamachu pod Budapesztem w więzieniu w Kielcach?

Przyjazd nadkomisarza policji budapeszteńskiej do Kielc

Kielce, 8. 10. (PAT). W dniu wczorajszym przybył do Kielc nadkomisarz policji budapeszteńskiej, który bawi tu w związku z aresztowaniem przez policję zawierciańską Węgra nazwiskiem Kiszely Lajos. Na skutek zezwolenia władz policyjnych, nadkomisarz policji budapeszteńskiej przesłuchał Kiszely'ego, który tym razem zmienił zeznania i podał zupełnie inne szczegóły

swego przyjazdu do Polski oraz pobytu swego w Wiedniu.

Istnieje podejrzenie, że Kiszely Lajos jest zamieszany w sprawę zamachu na pociąg pod Budapesztem. Ponieważ między Polską a Węgrami niema konwencji co do wydawania przestępców, Kiszely Lajos będzie odstawiony do granicy.

Ameryka wraca do polityki europejskiej

Znamienny artykuł w „New York Herald“

Paryż, 8. 10. (PAT). W związku z podróżą do Waszyngtonu premiera Laval'a, krążą w środowiskach politycznych uporczywe pogłoski o statycznej zmianie, która zaszła w polityce Stanów Zjednoczonych.

Według nadchodzących z Waszyngtonu wiadomości, prezydent Hoover i miarodajne koła amerykańskie zdecydowane są wyjść z odosobnienia, w którym trwały dotychczas, i wziąć czynny udział w polityce europejskiej oraz innych krajów kontynentu. Potwierdzenia tej pogłoski u-patrywać można w artykule Waltera Lippmana, zamieszczonym w paryskim wydaniu „New York Herald“. Przez 10 lat — pisze ten dziennik —

Europa wpatrywała się w nas, czekając co uczynimy, jeżeli Liga Narodów stanie wobec jakiegoś poważnego zagrożenia, a przez 4 lata nie przestawała nas zapytywać Europa, jakim sposobem uzgodnimy nasze zobowiązania, wypływające z paktu Kellogga. Sekretarz stanu Stimson dał dowód, jak zamierzamy odpowiedzieć na te pytania. Stany Zjednoczone zdecydowane są od dwóch tygodni prowadzić politykę wspólną z Ligą Narodów.

Co się tyczy Mandzurji, to spodziewać się należy, pisze w zakończeniu autor artykułu, że min. Briand i opinja publiczna Francji zwraca uwagę na ten zwrot w polityce Ameryki.

Odol-pasta do zębów: piękne zęby

Związek Izb przemysłowo-handlowych za powiększeniem ciężarów podatkowych

W Warszawie obradował w dniach 5 i 6 bm. zjazd Związku Izb Przemysłowo-Handlowych celem zajęcia stanowiska wobec rządowych przedłożeń podatkowych.

Przedłożenia te, jak wiadomo, są sprzeczne z interesami naszego przemysłu i handlu, a skarbowi przyniosą w danym razie korzyści bardzo skromne, ponieważ podcinając jeszcze bardziej przemysł i handel, tem samem podcinają źródło podatków, czyli, że nawet ze stanowiska wyłącznie fiskalnego takie załatwienie sprawy nie ratuje zgoła sytuacji skarbu i nie wieździe do realnej równowagi budżetowej. Mimo to Związek Izb Przemysłowo-Handlowych przyjął zwiększenie ciężarów bez zasadniczego protestu, zdobywając się zaledwie na nieznaczne poprawki.

Czy jest to zgodne z interesami kół, reprezentowanych przez izby, pytanie to pozostawiamy do rozstrzygnięcia samym zainteresowanym czynnikom. W każdym razie stwierdzamy, że odpowiedzialność za wzrost ciężarów podatkowych ponoszą odtąd narówni z rządem i jego stronniczym także i izby przemysłowo-handlowe.

O przebiegu obrad Związku Izb informuje Izba Warszawska:

„Na wstępie obrad, zjazd przyjął, że zasadniczo pozytywne ustosunkowanie się do podwyżek podatku dochodowego i niektórych podatków pośrednich, spowodowane sytuacją budżetową skarbu państwa, jest nierozdzielnie związane z koniecznością równoczesnego znowelizowania ustawy o podatku przemysłowym w kierunku odpowiedniego zmniejszenia ciężaru z tego tytułu.

„W sprawie dwóch nowel do podatku dochodowego, zjazd wyraził opinię, że ustawa podatkowa nie powinna działać wstecz, a zatem, że postanowienia o łączeniu dochodów niefundowanych, pobieranych od różnych pracodawców, powinny dotyczyć dochodów osiągniętych najwcześniej od 1-go października br. W sprawie tzw. kryzysowego dodatku do podatku dochodowego, zjazd wypowiedział się przeciwko zbyt dużemu rozpięciu dochodu w jednym stopniu, obejmującym dochody od 10 do 60 tys. zł i wskazał na potrzebę podziału tego stopnia na przynajmniej dwa, tak przy dochodach fundowanych, jak i niefundowanych.

„Ustawa o uiszczaniu podatków w naturze powinna zdanem Związku przewidywać, jakie podatki i z jakich okresów wymiarowych (do 1 kwietnia 1929 r.), można w ten sposób spłacać. Nadto wyrażono opinię, że poza zbożem, ziemniakami i węglem, powinna być dozwolona spłata zarówno drzewem opałowym, jak i grochem. Wreszcie podkreślono potrzebę umieszczenia w ustawie wskazania, kto będzie ustalał ceny przyjmowanych artykułów (urząd skarbowy oraz delegaci izb przemysłowo-handlowych i rolniczych, względnie organizacji rolniczych), oraz, że artykuły te będą użyte wyłącznie na cele pomocy bezpośredniej w naturze dla bezrobotnych, i nie mogą być oddane do wolnego obrotu, ani wymienione na inne.

„W dziedzinie podatków bezpośrednich, zjazd wypowiedział się przeciwko przewidzianej konstrukcji stawek o opodatkowaniu piwa i przyjął inną ich budowę, ponadto zaproponował szereg zmian w dziedzinie opodatkowania wina i miodu syconego“.

Jakimi metodami zwalcza się O. W. P.

Czytamy w „Słowie Pomorskim“: Toruński „sanacyjny“ „Dzień Pomorski“ przedrukował w numerze 227 z dn. 3 bm. za (również sanacyjnym „Głosem Pogranicza“ (nr. 115 z dnia 1 bm.) wiadomość z Górzna, że niejaki W. Mikołajczyk (właściwe nazwisko złoicy brzmia Mikołajski) dopuścił się zniewolenia na kilkoletniej córce p. Apolonji J. Obydwa te dzienniki zapewniały swoich czytelników, iż Mikołajczyk (Mikołajski) jest członkiem O. W. P. i informację swoje zaopatrzyły w bombastyczne tytuły, tudzież obszerne komentarze na temat „zgnilizny moralnej“ mającej rzekomo panować w O. W. P.

Zaraz po ukazaniu się tej wiadomości w „Dniu Pomorskim“ wydział okręgowy O. W. P. ogłosił na łamach „Słowa Pomorskiego“ oświadczenie, że żaden W. Mikołajczyk z Górzna członkiem O. W. P. nigdy nie był i nie jest. (Nie był nim również i nie jest, jak się dowiadujemy, Mikołajski z Górzna).

Uplłynęło kilka dni i okazało się, iż zbrodniczy Mikołajski był członkiem... Związku Strzeleckiego. Oto, co pisze na ten temat „Gazeta Wąbrzeska“:

„W ostatnim numerze naszego pisma pisaliśmy o niejakiem Mikołajskim z Górzna, który dopuścił się haniebnego czynu na 10-letniej dziewczynce. Tę samą wiadomość podaje również „Głos Pogranicza“, jednak jak zwykle kłamie, by zożydzić tylko narodową organizację, jaką jest właśnie OWP. Wiadomość swoją „Głos Pogranicza“ zaopatruje uwagą, że Mikołajski jest członkiem OWP. Stwierdzić należy, iż Mikołajski członkiem O. W. P. nie jest i nigdy nie był. Nie figurował on nawet jako kandydat. Śmiało zato twierdzić można, że Mikołajski był a może nawet i je-

szcze jest członkiem Związku Strzeleckiego. Jako dowód niechaj posłuży dosłowny odpis pisma, które nam doręczono.

„Powiatowy Komendant P. W. powiatu brodnickiego L. dz. 565-31 P. W.

„Brodnica, dnia 26. 6. 31 r. „Komendant Związku Strzeleckiego w Górznie.

„Doszło do mej wiadomości, że Pan. ukończywszy kurs wychowania fizycznego w Toruniu, wogóle nie chce pracować nad rozwojem sportu w organizacji tej, która wysłała Pana na wspomniany kurs. Nadmieniam, że o ile po raz wtóry otrzymam o Panu podobne informacje, poczynię niezwłoczne starania, że zostanie Pan zmuszony do zwrotu kosztów za wyżywienie na kursie i za naukę.

„Zaznaczam, że w razie uchylecia się od tego ewtl. zwrotu kosztów znajduję na to sposoby inną drogą bardziej wymowną, aby Pana pociągnąć do odpowiedzialności.

„Należy natychmiast zwrócić cały komplet umundurowania, pobrany swego czasu, gdy Pan na kurs odchodził.

„Termin zwrotu najpóźniej do dnia 10. 7. 31 r., w razie niedotrzymania terminu wypożyczone sorty ściągę policyjnie.

„Powiatowy Komendant P. W. (—) Dubik, porucznik.

„Doręczyć Panu Mikołajskiemu“.

„A zatem był to członek Związku Strzeleckiego“.

Pismo porucznika Dubika demaskuje odrazu całą przewrotność „sanatorów“, którzy ze zbrodniczego „Strzelca“ robią na łamach swojej prasy członka Obozu Wielkiej Polski, byleby tylko zożydzić tę organizację i zaskodzić jej... Takie „manewry“ nie powstrzymają jednak żywiołowego rozwoju O. W. P., a podobne „metody“ postępowania mszczą się tylko na tych, którzy je stosują.

Odszkodowanie za konfiskaty

Podaliśmy przed paroma dniami wiadomość, że „Naprzód“ w Krakowie zaskwestrował kamienicę rządową, celem otrzymania od skarbu odszkodowania za konfiskaty, które następnie sąd uchylił. Należność ta wyniosła 1.124 zł 83 gr...

W ostatnim numerze „Naprzodu“ czytamy, że obecnie „urząd wojewódz-

ki przysłał wydawnictwu „Naprzodu“ w gotówce należne odszkodowanie w kwocie 1.124 zł 83 gr wraz z kosztami w wysokości 35 zł 80 gr, razem sumę 1.160 zł 63 gr. Sumę tę wypłacono wydawnictwu „Naprzodu“ za pokwitowaniem“.

Tak się oto kończy historia, która obiegła całą prasę polską, nie przyczyniając się oczywiście do podniesienia autorytetu czynników, prowadzących cenzurę pism.

Proces radcy Wybieralskiego przeciwko H. Święcickiemu

Na wczorajszej końcowej rozprawie zastępca oskarżyciela prywatnego wygłosił swe przemówienie. Przemówienie oskarżyciela obracało się głównie w wykazaniu metod walki, jaką prowadziła na terenie Ubezpieczalni Krajowej grupa osób, pałająca nienawiścią do oskarżyciela. Przypomina, w jak trudnych warunkach przyszło oskarżycielowi w roku 1918 i 1919 zorganizować potężną dziś instytucję, która do tego czasu zatrudniała wyłącznie urzędników niemieckich, którzy w roku 1919 na rozkaz władzy berlińskiej wyemigrowali do Niemiec, pozostawiając tak ważną instytucję bez urzędników wykwalifikowanych. Był to jeden z tych manewrów, zmierzających do wywołania zawieruchy wśród setek tysięcy ubezpieczonych robotników i pobierających renty własnie w tych niespokojnych czasach.

Do współpracy powołał oskarżyciel kilku pracowników z Małopolski, z których niektórzy już po niedługim czasie połączyli się z miejscowymi malkontentami i rozpoczęli walkę podjazdową przeciwko temu, który ich sprowadził i powołał na stanowiska odpowiedzialne. Do grupy tych osób przyłączyło się później grono zwolnionych lub dyscyplinarnie ukaranych pracowników Ubezpieczalni, i z tej to kuźni wychodziły anonimowe artykuły do gazet, memorjały do władz nadzorczych, drukowane paszkwile, a nawet fałszywe doniesienia do prokuratury o rzekomych przestępstwach oskarżyciela, przyczem posługiwano się ludźmi mało inteligentnymi, którzy niejednokrotnie nie wiedzieli nawet co podpisali. Wszelkie usiłowania nie odniosły pożądanego skutku, to jest, nie zdołano oskarżyciela usunąć z zajmowanego stanowiska, a przeciwnie, władze nadzorcze po każdorazowym szczegółowym zbadaniu czynionych p. Wybieralskiemu zarzutów, poznawały zamiary i plany pewnej grupy ludzi, daryły i darzą w dalszym ciągu p. Wybieralskiego swem zaufaniem.

Owocem pracy tej grupy ludzi był memoriał, podpisany i rozsyłany przez oskarżonego Święcickiego pod szumnym tytułem „Wpływy Narodowej Demokracji na politykę personalną i finansową instytucji samorządowych w byłej dzielnicy Pruskiej“. Środek ten zawiódł w zupełności, gdyż przewód sądowy wykazał, że podnoszone w memoriale zarzuty są powtórzeniem zarzutów z poprzednich publikacji, które okazały się nieprawdziwymi. „Widzieliśmy — mówił dalej p. adwokat Galiński — przed sądem korowód świadków, mających dowieść słuszności zarzutów oskarżonego, członków tej grupy, którzy nawet w zeznaniach swych nie ukrywały swej nienawiści do oskarżyciela, — zeznania ich nie dowiodły jednak w niczem słuszności czynionych oskarżycielowi zarzutów“. Adwokat Galiński domagał się wobec planowej naganki i ciężkiej obrazy czci swego klienta surowego wymiaru kary.

Oskarżyciel prywatny p. radca Wybieralski przyłączył się do wywodów swego zastępcy, wskazując na nieznanie przedtem metody walki o wpływy i stanowiska. Dalej ilustruje, w jaki sposób różni ludzie robili z niego przestępcę, a mianowicie, że równocześnie z doniesieniem do prokuratury zawiadamiali władze przełożone i nadzorcze oraz wszystkie ministerstwa i p. Piłsudskiego o toczącym się już dochodzeniu karnem. Doniesienia te obejmowały oskarżenia już to o rzekome oszustwa już też o krzywoprzysięstwo oraz o obrazę p. Piłsudskiego.

Oskarżyciel prosi, aby sąd przy wymiarze sprawiedliwości wziął również pod uwagę metody tej niezwyklej walki.

Wskutek spóźnionej pory nie doszło już do replik a przewodniczący naznaczył termin publikacji wyroku na sobotę godzinie 14-tą.

Na wczorajszej rozprawie w procesie dr. Hubert contra Święcicki zastępca oskarżyciela prywatnego p. adw. Machciński pozwolił sobie w toku swych wy-

wodów na obraźliwe i niedopuszczalne pod względem formy wystąpienie pod adresem prasy.

Tego rodzaju wystąpienia są obecnie coprawda bardzo „modne“, bowiem przykład idzie zgóry, ale stwierdzamy — sami będąc zresztą w danym wypadku niezainteresowani — że nie można dopuścić ze względów zasadniczych, aby uchodziło to bezkarnie.

Jak się dowiadujemy, sprawą zainteresował się Syndykat Dziennikarzy Wielkopolskich.

Błędna wiadomość

Z powodu nadesłanej nam wiadomości, jaka pojawiła się w dzisiejszym wydaniu porannem, stwierdzamy, że obywatel ziemski, który do siebie strzelił, nie umarł, że, przeciwnie, stan jego zdrowia się poprawił. Jak się ponadto dowiadujemy, nie zalega on z podatkami i nie pertraktował o sprzedaż jednego ze swych folwarków, co podajemy do wiadomości naszych Czytelników.

Z różnych stron Polski

25-lecie „Szkoły Lubelskiej“

„Szkoła Lubelska“ położył aliczne zasługi w wychowaniu młodzieży, jej wychowankowie rozprószeni po całej Polsce zatrudnieni są we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Pragnąc nawiązać łączność między wszystkimi wychowankami szkoły, postanowiono uczcić rocznicę 25-lecia istnienia szkoły specjalnym obchodem dnia 10 i 11 października 1931 r. oraz zjazdem i zebraniem towarzyskiem 11 października w gmachu szkoły o godz. 16-tej. Komitet organizacyjny zjazdu prosi wszystkich wychowanków o wzięcie udziału w obchodzie i zjeździe.

Konsekracja nowego kościoła na Górnym Śląsku.

Dnia 4 bm. ks. biskup Adamski dokonał konsekracji nowowytbudowanego kościoła pod wezwaniem św. Antoniego w Siemianowicach na Górnym Śląsku. Uroczystość w Siemianowicach, na którą przybyły olbrzymie rzesze wiernych z całego Śląska, będzie niezapomnianym dniem w życiu katolicyzmu na Śląsku.

Poradnia dla samobójców.

Do miejskiego Wydziału Opieki Społecznej w Warszawie wpłynął memoriał grupy osób w sprawie zorganizowania w Warszawie poradni dla samobójców. Inicjatorzy poradni wskazują na istnienie tego rodzaju instytucji zagranicą, a szczególnie w Wiedniu, gdzie liczba tych poradni wynosi 4. Zadaniem tych poradni jest opiekowanie się uratowanymi samobójcami, wskazywanie im sposobów wyjścia z ciężkich sytuacji życiowych. Projekt ten jest o tyle aktualny, że w obecnej chwili liczba zamachów samobójczych wykazuje tendencję zwykłą.

CZEKOŁADA MIECZNA

BOGATA W WITAMINY

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
BR. ŻMIDZINSKI
Poznań, Piekary nr. 5. nw 6169

11-to dniowe wycieczki do Paryża na Wystawę Kolonialną

10, 17 i 24 października r. b.
Ceny obniżone:
Kl. III — zł 495,— Kl. II — zł 635,—
Ulgiwe biletu kolejowe do Paryża, Berlina, Brukseli, Liège, Antwerpii, Ostendy, Londynu, Hawru Cherbourg, Lille. Regularnie w każdą środę i sobotę. Informacje, zapisy i załatwianie formalności nw 6160
POLSKIE BIURO PODRÓŻY „POLEXPRESS“
Warszawa, Mazowiecka 10, tel. 207-20.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

O trzeźwość w ocenie wypadków angielskich

Ostatnie wypadki angielskie podzielały jak woda na miły na zwolenników bimetalizmu, upatrujących w tychże wypadkach odwrót od złotego systemu monetarnego w Anglii. Różne są przyczyny, które składają się na to, że Polska żywo jest zainteresowana w utrzymaniu monometalizmu. O przyczynach tych pomówimy w jednym z następnych numerów, tutaj zaś rozprawimy się z plotką o rzekomym zarzuceniu przez Anglię waluty złotej.

Zawieszenie przez Bank Angielski zamiany banknotów funtowych na złoto jest w istocie swej zarządzeniem wojennym, które w świecie całem wywołało najgłębsze wrażenie. Temu to psychologicznemu efektowi przypisać należy fakt, iż wspomniane zarządzenie Banku Angielskiego całkiem fałszywie pojęto jako „zarzucenie waluty złotej”. Należy najkategoryczniej stwierdzić, że Anglija, jak rok temu i jak w roku 1914 posiada i dzisiaj jeszcze walutę złotą, ponieważ funt szterling stale jeszcze posiada dawną swoją relację do złota.

To co się dzieje w Anglii, nie jest niczem innym, jak przejściowem bo na 6 miesięcy obliczonym, zawieszeniem ustawowego obowiązku Banku Angielskiego do sprzedawania złota po określonej cenie, tj. do zamiany banknotów funtowych na złoto. Tego rodzaju obowiązek — zamiany banknotów za złoto — nie jest istotnym warunkiem istnienia waluty złotej. Na większości europejskich banków emisyjnych obowiązek taki nie ciąży.

Niemniej: jeśli nawet, z mylnych założeń wychodząc, przeceniono objaw zawieszenia zamiany funtów na złoto, to — naodwrot — niema racji do niedoceniania tego zjawiska. Energiczny krok rządu angielskiego znajduje wy tłumaczenie w dziwnej sytuacji finansowej, w jakiej Anglija znajduje się od szeregu miesięcy. Jej wierzytelności zagraniczne sięgają pokażnej sumy 3,2 miliardów funtów szterlingów. Znaczna część tych wierzytelności (mniej więcej jeden miliard funtów) „zamarza” w Australji i w Ameryce Południowej, w Europie środkowej i wschodniej; w samej Rzeszy niemieckiej 1.051 milionów marek niemieckich ugrzęzło pod postacią angielskich kredytów krótkoterminowych, głównie kasowych i rebusowych.

Podczas gdy, z jednej strony, upłynięciu zagranicznych wierzytelności angielskich przeciwstawiały się trudności nie do przewyżyczenia, to z drugiej strony coraz dotkliwiej dawano się Anglii we znaki brzemień krótkoterminowych długów zagranicznych. Jako drogę wyjścia z tej sytuacji wybrano więc coś w rodzaju moratorium, polegające na tem, że „uciszono” wierzycieli zagranicznych przejściową dewaluacją funta (12—15 proc.), albo też odroczenia terminu spłaty długów na przeciąg 6-ciu miesięcy. Ostrożność pigułkę wierzytelności zagranicznym przez podwyższenie stopy dyskontowej z 4 i pół na 6 procent.

Tak więc ostatnie wypadki, zaszły w Anglii, rozumieć należy — nie jako zarzucenie waluty złotej — lecz jako swego rodzaju moratorium w stosunkach finansowych Anglii z zagranicą, obliczone na sześć miesięcy. Coprawda, niewiadomo, czy po upływie tego okresu czasu, funt wróci do dawnego swego parytetu i czy wznowiona będzie jego wymiennalność na złoto.

Krótkie informacje gospodarcze

— Na świadczenia socjalne w hutnictwie żelaznym wydano ogółem w roku ub. 26.655.981 zł. W roku tym hutnictwo zatrudniało 40.522 robotników, przeciętnie na jednego robotnika wydano na świadczenia socjalne rocznie zł. 657,8.

— W tych dniach kilka firm łódzkich otrzymało większe zamówienia na eksport towarów gotowych do Francji. Również ze strony wydziału handlowego konsulat hiszpańskiego wpłynęło podobne zamówienie na eksport towarów gotowych do kolonii hiszpańskich.

— Niemiecki Bank Ludowy dla Czechosłowacji, posiadający centralę w Litomyślach i liczne filje w niemieckich okręgach Czechosłowacji, zawiesił wypłaty Wkłady, ulokowane w tym banku, wynosząc około 115 milj. koron czeskich.

— Bank litewski podniósł stopę dyskontową z 7 proc. na 8,5 proc. Dla transakcji eksportowych przewidziany jest dyskont w wysokości 6 proc.

Gięda pieniężna w III kwartale 1931 r.

Wypadki ostatnich trzech miesięcy przyniosły na polu finansowo-gospodarczym największe niespodzianki od czasu wojny światowej. Wspomnieć tylko trzeba katastrofę finansową Niemiec oraz spadek funta angielskiego. Poza tem jesteśmy świadkami niestabilnego kryzysu gospodarczego, projektu nowych uciążliwych podatków, ogólnej tendencji niższej zarobków i wzrastającego bezrobocia.

Pierwsze wydarzenie, tj. załamanie się finansów Niemiec, spowodowało w Polsce małą hausę not dolarowych, przyczem jednak kurs dewiz nie został prawie naruszony. Incydent ten zlikwidowano łatwo i bez większych ofiar.

Większą obawę widziano początkowo w spadku funta angielskiego, z uwagi na światowe znaczenie tego środka płatniczego. Szczęśliwie i te obawy minęły, za wyjątkiem kilku gałęzi przemysłu związanych z eksportem do Anglii.

W związku z ogólnym kryzysem gospodarczym ucierpiały również i kursy naszych papierów wartościowych, zwłaszcza procentowych. Spadek kursów w okresie ostatnich trzech miesięcy nie przewyższał jednak przeciętnie 5 proc. wartości waloru, większe straty na kursie poniosły poszczególne papiery z początkiem października, lecz i obecnie niżki nie wykazują większych rozmiarów niż 10 proc. Zaznaczyć jeszcze trzeba, że obniżenie się kursu naszych papierów procentowych ma pewną łączność ze spadkiem kursów naszych pożyczek państwowych w Nowym Jorku, wywołując tem samym pewnego rodzaju arbitraż.

Porównanie kursów z początku lipca i końca września wykazuje dobitnie wzgl. słabe obniżenie wartości naszych papierów.

Mianowicie z papierów państwowych notowano 5 proc. poz. konw. z początkiem lipca 45 proc., w końcu września 41 3/4 proc., 4 proc. poz. inwestycyjnej 83 proc. w lipcu i 87 i pół proc. we wrześniu, poczem kurs się załamał i pozostał bez obrotu 80 proc. w oddaniu.

Wyjątkowo mocno utrzymał się kurs 8 proc. obligacji m. Poznania z 1926 r., 27, 29 r., których notowania utrzymały się bez zmian na 92 proc., również niezmienny kurs 88 proc. wykazały 7 proc. obligacje mieszkaniowe m. Poznania.

Mniejsze transakcje lecz ze stałym kursem dokonywano w 8 proc. obligacjach Komunalnego Banku Kredytowego oraz 8 proc. listy zast. Zach. Pl. Tow. Kred. przez cały okres po 91 i pół procent.

Największe obroty dokonywano 8 proc. listami dolarowemi Pozn. Ziemstwa Kredyt., które rozpoczęły notowanie w lipcu kursem 90 proc., zwyżkowały później na 91 proc., jednakże spadły w ciągu sierpnia i września do 83 proc., wykazując tem samym ze wszystkich papierów największą stratę w kursie.

Podobny przebieg notowania miały 8 proc. listy dolarowe w złocie amortyzacyjne P. Z. K., notując z początkiem lipca 85 proc., lecz obniżając swój kurs w drugiej połowie sierpnia na 79—78 proc. (ostatnie notowanie), ofiarowano ten papier w końcu września po 72 proc. i niżej bez obrotów.

6 proc. listy żytnie ucierpiały względnie najmniej w kursie, notując 6 lipca 14,50 za 1 ctr. mtr., obniżyły się przejściowo w połowie lipca na 12,50 z powodu większych zleceń sprzedaży zagranicznych, niedługo znów zwyżkując na 14. — ultimo lipiec. Początek sierpnia wykazał ponowną niżkę na 13. — jednakże ultimo wykazał znów kurs 14,10. Wrzesień podniósł kurs nawet do 15,80, natomiast większe ofiarowanie pod koniec miesiąca obniżyły ponownie kurs na 13,90.

4 proc. listy zastawne konwertowane poniosły poważną stratę, gdyż notowały z początkiem lipca 34. — obniżając się stale na ultimo września do 29. —

W akcjach bankowych robiono transakcje tylko Bankiem Polskim w notowaniach od 110. —, 120. —, 111. —, 113,50 w tymże czasie.

Z akcji przemysłowych dokonano najwyższych obrotów H. Cegielskim, którego kurs z lipca 27. — podniósł się nawet na 31. — ultimo wrzesień. Akcje R. Maya notowały w lipcu 22. —, zaś w sierpniu 20. — (ostatnie notowanie). W akcjach Herzfelda były we wrześniu obroty po 12. — 13. —. Poza tem notowano we wrześniu Browary Grodziskie po 50. — oraz Hartwig-Kantorowicz po 30. —

W pozostałych papierach dokonano liczne transakcje w mniejszych obrotach bez kwalifikacji do notowania.

KRONIKA GOSPODARCZA

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma z Bagdadu interesuje się importem z Polski wszelkich artykułów mających zbyt w Mezopotamji, specjalnie przyjmując reprezentację na wyroby włókiennicze.

Firma z Helsingforsu (Finlandja) interesuje się importem z Polski następujących artykułów: półfabrykaty drzewne, krzesła gięte, materiały wełniane, włosiane na podszewki, wyroby lniane, powrozy, cukier, węgiel.

Firma z Bombay pragnie importować z Polski dytki.

Firma turecka pragnie importować z Polski siedzenia do krzesel.

Urząd Targów Międzynarodowych w Poznaniu podaje do wiadomości, iż Tow. Belgijskie Propagandy Międzynarodowej (Compagnie Belge de Propagande Internationale, 40 Avenue Fonsy, Bruxelles, Belgja) wydaje książkę adresową na rok 1931 pod tytułem „Annuaire Général de la Belgique”. Książka wydana jest w dużym formacie 23×30 cm., ilość stron wynosi 2.100 i zawiera między innymi spis najważniejszych firm belgijskich, sporządzony według branż. W celach propagandowych wspomniana Towarzystwo przesyła książkę tę bezpłatnie wszystkim firmom polskim, mającym zainteresowanie dla handlu z Belgją, pobierając jedynie zwrot kosztów portowych i opakowania.

Wszelkich bliższych informacji udzielają Targi Międzynarodowe w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 18.

Z KRAJU

(k) **Rozporządzenie rady ministrów o podatku wojskowym.** W nr. 89 Dziennika Ustaw R. P. z 7 bm. znajduje się rozporządzenie rady ministrów z 24 sierpnia 1931 r. o podatku wojskowym. Jest ono uzupełnieniem ustawy z 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym oraz rozporządzenia Prezydenta R. P. z 29 listopada 1930 r. Rozporządzenie wykonawcze określa osoby podlegające temu świadczeniu, wysokość stawek, sposób ich pobierania, odwołania od wymiaru itp. Podatkowi temu podlegają osoby przeniesione do rezerwy w myśl art. 60 ustawy o powszechnym o-

Matki!...

Pamiętajcie, iż najlepszym i najskuteczniejszym środkiem przeczyszczającym jest roślinny lek **Purgan „Erbe”**.

Purgan „Erbe” daje zupełną gwarancję leku aktywnego, nie wywierającego żadnych ubocznych działań. Jest przytem lekiem łagodnym, co pozwala stosować go nawet u niemowląt. Użyty przy niedyspozycjach żołądkowych, w ilości jednej pastylki, powoduje ustanie nieprawidłowego rozkładu pokarmu w żołądku, w ilości 2 pastylek powoduje łagodne wypróżnienie kiszki nie wywołując uczucia wzdęcia i bólów. Dr. L. K.

Pw 7819-39,205

wania, co daje nam m. in. możność korzystania ze źniek na meble gięte, obuwie gumowe itp., przyznanych niedawno przez Turcję Czechosłowacji. Ponadto uzyskaliśmy bezpośrednio pewną liczbę źniek taryfowych.

(k) **Z przemysłu elektrotechnicznego.** W przemyśle elektrotechnicznym stan zamówień dochodzi do 40 proc. stanu normalnego. Zbyt niektórych artykułów elektrotechnicznych napotyka obecnie na szczególne trudności wobec ujawniającej się na rynku niżki cen w związku z przeprowadzoną obecnie wyprzedażą likwidującej się firmy Brown-Boveri.

(k) **Wagony-ptasiarki dla eksportu drobiu.** Nader pomyślnie rozwijający się eksport drobiu doznał ostatnio zahamowania. Przyczyna tego leży przede wszystkim w niemożności uzyskania przez zainteresowanych odpowiednich do tego celu wagonów-ptasiarek. Liczba tych wagonów — dotychczas bardzo mała — powiększona wprawdzie w bieżącym roku o pewną ilość, przerobioną z wagonów normalnotowarowych, zaspakaja zapotrzebowanie tylko w części. Jedynym rozwiązaniem jest wybudowanie nowych wagonów-ptasiarek, lub, co byłoby znacznie praktyczniejsze, przystosowanie do tego celu ułankowej części niezatrudnionego dziś taboru normalnych wagonów towarowych. Byłoby naturalnie wskazane, by kolejskorzystała z fachowych wskazówek eksporterów, a także, by przerobione wagony traktowała w przyszłości, jako ptasiarki, przez odpowiednie ich przeważenie i zaopatrzenie nowymi urządzeniami.

(k) **Zmiany w zarządzie Związku wielkiego przemysłu włókienniczego.** Na terenie związku przemysłu włókienniczego, zrzeszającego wszystkie wielkie fabryki tego przemysłu, powstały bardzo poważne rozdziewki na tle polityki zarządu tej organizacji, kierowanej przez dr. Al. Biedermanną. Zarzuty przeciwko niemu spotęgowane zostały zwłaszcza po upadku Banku Handlowego w Łodzi, w którym dr. Biedermann zajmował jedno z czołowych stanowisk. Po upadku Banku Handlowego w Łodzi opozycyjna grupa przemysłowców zażądała ustąpienia zarządu, grożąc w przeciwnym razie gremjalnem wystąpieniem ze związku. Zarząd, doceniając nastroje, nurtujące w łonie przemysłu, podał się na walnem zebraniu do dymisji. Na wniosek zarządu wybrana została komisja, reprezentująca również i grupę opozycyjną. Komisja ta ustali wraz z dotychczasowym zarządem listę kandydatów do nowego zarządu.

Z ZAGRANICY

(z) **Wyniki konferencji producentów węgla w Londynie.** Odbývajúca się w Londynie konferencja producentów węgla 7 państw produkujących Europę została zakończona. Rezultatem konferencji jest przyjęcie za podstawę porozumienia międzynarodowego ogólnej tezy co do podziału rynku na zasadzie procentowego udziału producentów w sprzedaży na poszczególne rynki. Odmienne teza popierana przez producentów niemieckich, aby podstawą porozumienia było ograniczenie produkcji w stosunku do obecnego spożycia wewnętrznego poszczególnych krajów, została odrzucona. Teza przyjęta, aczkolwiek narazie ogólnie zredugowana, całkowicie odpowiada interesom eksportu polskiego, podczas gdy teza odrzucona była dla interesów polskich niekorzystna. Następna konferencja w tej mierze zbierze się po konferencji genewskiej, wyznaczonęj, jak wiadomo, na 22 października rb.

(z) **Nafta sowiecka ma zalać Chiny.** Sowiecki Trust Naftowy (Sojuzneft) prowadzi rokowania w sprawie sprzedawania na rynku chińskim przeszło 1.500.000 galonów nafty miesięcznie. Wobec tego, że monopol tych produktów jest obecnie w rękach Standard Oil Co., Asiatic Petroleum Co., i Texas Oil, plany Sowietów mogą się przyczynić do gwałtownego spadku cen. Domoszą, że skoro tylko umowa, dotycząca sprzedawania nafty zostanie podpisana, dwa okręty-cysterny, znajdujące się we Władywostoku, ruszą w kierunku Szanghaju. Według statystyki szanghajskiej komory celnej przywóz nafty oraz produktów naftowych wynosił w ciągu r. 1930 185.608 586 galonów.

(z) **Zwyzka cen węgla w Austrii.** Wiedeńscy hurtowni handlarze węgla podwyższyli ceny węgla o pół szylinga za 100 kg. Podwyższenie nastąpiło na skutek zwiększających się trudności w nabywaniu węgla. Austriacki Bank Narodowy, nie przydziela walut zagranicznych w całej pełni i z tego względu zagraniczne koncerny węglowe oświadczyły, że nie mogą się trzymać dotychczasowych umów z odbiorcami.

bowiazku wojskowym, uznane przy poborze za zdolne do służby wojskowej w pospolitem ruszeniu z bronią lub bez, uznane za zupełnie niezdolne itd. Podatek pobiera się w formie podatku zasadniczego, wynoszącego 10 do 20 zł. zależnie od kategorii oraz w postaci dodatku do państwow. podatku dochodowego. Władzami powołanymi do wymiaru i poboru zasadniczego podatku wojskowego są zarządy gmin miejskich względnie wiejskich, zaś do wymiaru podatku w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego urzędy skarbowe tego okręgu, w którym uskutecznia się podatkowi wymiar państw. podatku dochodowego. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak z tem zastrzeżeniem, że częściowe przepisy jego obowiązują wstecz już od 1 stycznia 1930 r.

(k) **Pierwszy pokaz jęczmienia browarnego.** Ze względu na to, że niektórzy rolnicy nie mieli jeszcze jęczmienia z powodu opóźnionych zniw, termin nadsyłania prób ziarna na I Pokaz Jęczmienia Browarnego przedłuża się do 15 października br. Do tego terminu nadsyłać należy próby jęczmienia browarnego w myśl wskazówek, pochodzących z Wielkopolski i Pomorza, nie będzie targiem na ziarno, lecz ma na celu zapoznanie kupiectwa zbożowego i browarów z jakością jęczmienia browarnego, pochodzącego z Wielkopolski i Pomorza, a także przedstawienie szerszemu ogółowi rolników, jak powinno wyglądać ziarno siewne tego zboża.

(k) **Traktat handlowy między Polską a Turcją.** Ostatnio podpisany został traktat handlowy Polski z Turcją. Wejście on w życie po obustronnej ratyfikacji, która zapewne nastąpi niebawem. Traktat opiera się na klauzuli największego uprzywilejo-

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Szlakiem ohydneho mordu

Stawniak nie tylko zamordował Monikę Andrzejewską, lecz udowodniono mu ponadto 15 potwornych zbrodni, popełnionych na małoletnich

Nasz korespondent z Gniezna (br.) donosi:

W sprawie morderstwa, którego ofiarą padła 11-letnia Monika Andrzejewska, Stawniak cofnął złożone na policji zeznania przed sędzią śledczym i do żadnej winy nie przyznaje się. To samo czyni jego współniczka Klara Jarocka.

W międzyczasie policja zebrała bogaty materiał dowodowy. Świadkowie Staniszevska i Karpiński podali bardzo ważne szczegóły, z których wynika, że w dniu 2 września o godz. 15 widzieli, jak Stawniak szedł z Andrzejewską w kierunku Jelonka a spotkali go na szosie witkowskiej, nawprost drogi prowadzącej od tej szosy do Szczytnik Duchownych, około 400 mtr. od miejsca, gdzie znaleziono zwłoki Andrzejewskiej. Dalej Stanisława Pacholezykowa widziała Stawniaka tego samego dnia około godziny 17, jak wracał z Jelonka do Gniezna na ul. Wrzesińskiej w pobliżu cukrowni. Stawniak umyślnie wracał drogą okrężną, aby nie zwracać na siebie uwagi.

Wogóle Stawniak z wielkim sprytem starał się ustalić swoje alibi, powołując się na różnych przygodnych świadków. Wymienił m. i. niejakiego Micherskiego „łodzianka”, który sprzedawał lody przy ul. Warszawskiej. — Twierdził, że tego dnia w godzinach popołudniowych kupował u niego przy kinie „Luna” lody, a było to pomiędzy godz. 15 a 16. Micherski zna Stawniaka osobiście i zeznał, że widział go rzeczywiście lecz — w godzinach przedpołudniowych.

Z kolei aresztowany powoływał się na dozorców więziennych Egebrechta i Pokrzywniaka. Mieli go rzekomo widzieć w godzinach popołudniowych przy ul. Dąbrowskiej, lecz świadkowie obalili te twierdzenia, gdyż przypominają sobie dokładnie, że Stawniaka spotkali po-

przedniego dnia. Egebrecht zeznał wprawdzie, że spotkał S. w dniu mordu przy ul. Dąbrowskiej lecz po godzinie 17.

Dla odmiany znów pp. Cegielscy mieli świadczyc, że danego dnia Stawniak spadł ze śmietnika i od tego upadku odniósł podrapania na twarzy oraz rękach. Wymienieni zeznali natomiast, że po tym upadku nie spostrzegli żadnych podrapań, a zauważyli dopiero wieczorem, gdy wrócił z Jelonka. Stawniak opowiadał wówczas Cegielskiemu, że jednemu kolejarzowi z ul. Zielonej uprowadzono dziewczynę w kierunku Jelonka, a gdy to mówił, o mordzie i o uprowadzeniu jeszcze nikt nie wiedział. Wreszcie zauważył Cegielski, jak Stawniak następnego dnia po zbrodni w rannych godzinach prał swoje ubranie, które nosiły ślady krwi.

Policja przesłuchała zgóra 20 świadków, aby przekonać się, że widzieli Stawniaka jak kupował małoletnim dziewczynkom cukierki, a gdy je tem zjednął — popełniał wówczas ohydne zbrodnie przeciw moralności, co udowodniono mu w przeszło 15 wypadkach; wchodziły w grę przeważnie dziewczęta od 8 do 13 lat.

Współniczka Stawniaka Klara Jarocka w dniu mordu w godzinach przedpołudniowych udała się do Joanny Liberkowskiej przy ul. Staszica 3 i tam namawiała jej córkę Józefę, aby udała się z nią na cmentarz; córkę zjednała sobie tem, że dała jej 20 groszy na cukierki. Gdy Liberkowska nie pozwoliła na ten spacer na cmentarz — Jarocka wyszła na ulicę mówiąc, że oczekuje ją ktoś. L. wyjrzała przez okno i spostrzegła znanego jej Stawniaka.

Mimo tych wszystkich dowodów Stawniak się wykręca jak może i w więzieniu odnosi się do organów policyjnych z wielkim tupetem a nawet nie chce wogóle mówić.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1
Wilda: Apteka „Fortuna” Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, ul. Górna Wilda 3
Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha narożnik ul. Niegolewskich
Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opactwem Boską” ul. Dąbrowskiego 76
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Z Koła Eucharystycznego Panien parafji N. Serca Jezusa — Jeżyce**, Nabożeństwo miesięczne, przypadające na czwartek, 8 bm., z powodu nabożeństwa październikowego się nie odbędzie. Zebranie odbędzie się tegoż dnia o godz. 20 po skończonym różańcu w ochronce.
— **Sodalicia Panien Urzędniczek w Poznaniu**. Nabożeństwo odbędzie się w niedzielę, 11 bm. o godz. 9 w kaplicy sodalicznej u OO. Jezuitów. Zebranie o godzinie 17.
— **Nabożeństwo uniwersyteckie** rozpocznie się w niedzielę, 11 bm. mszą św. o godz. 11 w Domu Akademickim przy Walech Leszczyńskiego 6.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **W Pracowni Psychotechnicznej** Dyrekcji Kolei Państwowych (ul. Skarbowa 10, róg Walew Zygmunta Augusta) odbędzie się w piątek, dnia 9 października 1931 r. o godzinie 20,15 XIII Zebranie Wydziału Lekarskiego T. P. N. z następującym porządkiem obrad: 1 Komunikaty Zarządu 2. Prof. dr. Blachowski: O istocie i znaczeniu psychotechniki. (Refleksje po Zjeździe Psychotechnicznym w Moskwie) 3. Inż. Rybicki: O psychotechnice w kolejniectwie.
— **Związek technicznych sił laboratoryjnych**. Pod protektorem p. prof. Padlewskiego, dziekana Wydziału Lekarskiego U. P., odbędzie się w niedzielę, dn. 11 bm. o godz. 11 w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej U. P., Wale Wazów 25, zebranie konstytucyjne wykwalifikowanych technicznych sił laboratoryjnych, na które zaprasza się wszystkie zainteresowane osoby.
— **Zjazd przedsów i dyrektorów izb rolniczych** odbędzie się dnia 8 bm. w Toruniu. Oprócz zagadnień aktualnych omawiana będzie sprawa utworzenia Związku Izb Rolniczych.

ZYCIE SOKOLE

— **Atrakcyjny wieczorek**. Miło i wesoło przy niewielkim wydatku zabawić się będzie można w sobotę w wieczorku, który odbędzie się w sali „Gospody Zamkowej”, św. Marcin 40. Obok zabawy uczestnicy wieczorku będą mieli zadowolenie, że przysłużą się dobrej sprawie, dochód bowiem z tej imprezy przeznacza się na wspomnienie okradzionych ostatnio w haniebny sposób podczas ćwiczeń „Sokolik”. Wiadomo, że druchny nasze rekrutują się w przeważającej liczbie z najbiedniejszych sfer, a obrabowanie ich z płaszczy, butów, sukienek oraz innej garderoby, postawiło wobec zbliżającej się zimy w bardzo przykre położenie. To też chcąc im pomóc, gniazdo żeńskie śródmieście urządza wieczorek z bardzo urozmaiconym programem przy niskim wstępie.

WYKŁADY

— **Wykłady publiczne W. S. H.** W poniedziałek, 12 bm. zaczynają się wykłady publiczne i bezpłatne, urządzone przez Wyższą Szkołę Handlową w Poznaniu, na aktualne tematy gospodarcze. W trymestrze jesiennym roku bież. wykładane będą: 1) Konjunktury gospodarcze (prof. Taylor). 2) Sanacja przedsiębiorstw niewypłacalnych (sędzia Cybulski). 3) Ocena zdolności kredytowej przedsiębiorstw (dyr. Ropp). 4) Psychotechnika (prof. Blachowski). 5) Les grands problèmes économiques de France (prof. Langlade). 6) Economic Structure of Britain and U. S. A. (dyr. Ropp). 7) Prehled hospodarskeho zivota republiky ceskoslovenske (prof. Hanus). 8) Vita economica e politica dell'Italia contemporanea (dr. Stefanini). 9) Fizyka techniczna (prof. Denizot). 10) Matematyka i statystyka ubezpieczeń (prof. Homan). 11) Nauka o państwie (prof. Peretiatkiewicz). Wykłady będą się odbywały od godz. 7—9 wieczorem w auli Wyższej Szkoły Handlowej (Aleje Marcinkowskiego 3). Bliższych szczegółów udziela sekretariat W. S. H.

PODZIĘKOWANIA

— **Polski Czerwony Krzyż Okręg-Odział** składa niniejszem serdeczne podziękowanie za zasilenie bufetu punktu sanitarno-odżywczego na pokazie drużyn ratowniczych P. C. K., odbytym w dniu 27 września br. a mianowicie firmom: Bracia Dawidowscy, Erhorn, Fangrat, Gramlewicz, Konopiński, Potocki, Paluszkiwicz i Waberski, zaś firmie „Hungarja” za łaskawe dostarczenie kolacji dla 100 członków drużyn ratowniczych P. C. K.

Chore kobiety otrzymują przez użycie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” lekkie wypróżnienie, przyczem połączone to jest nieraz z nadzwyczaj dobroczynnym działaniem na chore organy. Zadać w aptekach i drog. nw 6 156

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kurs podkuwania koni** w szkole kucia koni w Poznaniu rozpocznie się około połowy listopada br. Na kurs przyjmują się czeladników kowalskich, którzy ukończyli przynajmniej 19 lat. Zgłoszenia przyjmuje Wielkopolska Izba Rolnicza — Poznań, ul. Mickiewicza 33. Do zgłoszeń wnie być dołączone: a) świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika, b) świadectwo moralności, c) metryka urodzenia, d) życiorys własnoręcznie napisany, e) 30 zł wpisowego.

WIECZORY, KONCERTY

— **Herbatka Polskiego Czerwonego Krzyża**. W sobotę i niedzielę, dnia 10 i 11 października rb. odbędzie się w b. salonie sztuki Artystów i Plastyków przy pl. Wolności 14a herbatka na cele Polskiego Czerwonego Krzyża. Początek w sobotę, o godz. 19, w niedzielę o godz. 17. Wstęp bezpłatny. Obowiązkowo podwieczorek w cenie 1,50 zł.
— **Wielki festyn ludowy**. Komitet Towarzystw dzielnic Łazarz-Górczyn urządza w nadchodzącą niedzielę „Wielki Festyn Ludowy” w halach na terenie Targów Poznańskich, wejście z ul. Marsz. Focha, z którego dochód przeznacza się na budowę kościoła w Górczynie. Obfity program wypełnią popisy towarzystw, chórow, sokołów i harcerzy. Koncertuje orkiestra Gazowni Miejskiej pod dyrekcją p. Sternalskiego. Gry dla pań, panów i dzieci o premje. Na miejscu obfity i tani bufet. Początek o godz. 14. Komitet wzywa wszystkie Towarzystwa, aby wzięły jak najliczniejszy udział w pochodzie ze sztandarami, który wyrusza z Górczyna o godz. 13. Dla Towarzystw na św. Łazarzu zbiórka na Rynku Łazarskim. Ze względu na szlachetny cel, Komitet uprasza o jak najliczniejszy udział.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Nowe samodzielne agencje pocztowe**. Dyrekcja Poczty i Telegrafów zawiadamia: Z dniem 1 października 1931 r. przekształcono następujące niesamodzielne agencje pocztowo-telegr. tut. okręgu na samodzielne: 1) Chobienice pow. Wolsztyn, 2) Iziembowo pow. Chodzież, 3) Kunowo nad Obrą pow. Śrem, 4) Obrą pow. Wolsztyn, 5) Wólka pow. Września, 6) Żabno pow. Śrem, 7) Zelice pow. Wągrówiec.
— **„Kółko Szachowe” przy Tow. Uczniów Handlowych**, Sekcji Związku Pracowników Kupieckich, Oddział w Poznaniu, urządza w dniach od 23 do 25 bm. z okazji uroczystego obchodu jubileuszu 25-lecia „Drużynowy Turniej Szachowy Młodzieży” o puchar wędrowny, ufundowany przez kuratora p. Stanisława Szulca — Bliższych informacji zasięgnąć można w Ognisku Ucznia Kupieckiego przy Al. Marcinkowskiego 26, II dom ogrodowy od godz. 19 do 20.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Nowe przedsiębiorstwo**. Dnia 2-go października odbyło się otwarcie i poświęcenie nowego przedsiębiorstwa krawieckiego pod firmą Fr. Banaś, pl. Wolności 2. Poświęcenia dokonał przy udziale zaproszonych gości ks. Szmelcer z parafji św. Marcina. Nowemu przedsiębiorstwu „Szczęść Boże!”
— **Przedstawienia dla młodzieży szkolnej**. W piątek i sobotę o godz. 16 odbędzie się w gmachu Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka 21 — przedstawienia dla młodzieży szkolnej. Odegraną zostanie „Zemsta” Fredry w następującej obsadzie pp.: Sarnecka, Sachnowska, Bystrzyński, Godlewski, Fiszer, Plotrowski i Szczerbowski. Ceny miejsc bardzo niskie.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Dziewczynka pod kołami samochodu**. Na ul. św. Marcina samochód P. Z. 43 262 najechał 11-letnią Marię Norkównę, mieszkającą przy ul. Franciszka Ratajczaka 11. Dziecko odniosło pokaleczenie, wskutek których oddać je musiano pod opiekę lekarską. (k.)
— **Niesiumnienny kierowca**. Na szosie między Inowrocławiem a Matwami w pobliżu kopalni solnej samochód P. Z. 10 537 najechał 30-letniego robotnika Józefa Kolodziejewskiego z Inowrocławia. Z powodu ciężkich potłuczeń prawego ramienia oraz innych kontuzji p. Kolodziejewskiego odstawiono do szpitala w Inowrocławiu. Kierowca nie zatrzymał się mimo wypadku, pozostawiając najechanego. — Winę przypisuje się szoferowi, ponieważ jechał on nadmierną szybkością, nie dając sygnałów ostrzegawczych. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Policja przysłała po zegarek**. Według doniesienia p. Aleksandra Stefanika (Chwaliszewo 35) do jego mieszkania przybyła niejaką Pelagją Andrzejewska

Tajemnice bazyliki wileńskiej

fotografie, rysunki i sprawozdanie specjalnego wysłannika Ilustracji Polskiej

— oto sensacja następnego numeru (54) Ilustracji Polskiej, obok innych aktualności i zwykłych działów.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności) Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy Nabyć można u kolporterów ulicznych w kioskach dworcowych „Ruchu” w księgarniach oraz w agenturach naszych Miesięczny abonament 150 zł kwartalnie 4.— zł. bez kosztów przesyłki — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70)

Skazanie oszustów

Tuczyl się krzywdę łatwowiernych

Henryk Wroniecki i Antoni Chlebowski byli już kilka razy karani za różne przestępstwa natury kryminalnej. Obecnie stanęli pod zarzutem dokonanych oszustw z paragrafów 263, 267 i 268 k. k. Wspólnie od sierpnia do października rb. odwiedzali różnych posiadaczy pożyczek dolarowych przedstawiając się jako agenci Banku Spółdzielczego w Krakowie. Zabierali oni od nieświadomych obligacje (dolarówki) zostawiając fałszowane konsygnacje, na podstawie których rzekomo można było żądać obligacji trzeciej emisji. Dopiero później poszkodowani, przeważnie kobiety, dowiedziały się, iż padły ofiarami perfidnych oszustów. Niebawem ich ujęto i oddano do dyspozycji sądu.

Na rozprawie przyznali się do winy. Przed trybunałem przesunęli się długi sznur świadków, którzy padli ofiarami oskarżeń. Wszyscy poznali wyrafinowanych oszustów. Sąd skazał ich za podrabianie dokumentów każdego na rok ciężkiego więzie-

nia, ustalając w motywach, że cała działalność oszustów, miała charakter jednolitego przestępstwa. Ponieważ oskarżeni się przyznali do winy, przeto zastosowano do nich najniższy wymiar kary, jaki przewiduje ustawa. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 8 października 1931.
Słońce: wschód 6,04; — zachód 17,16; — długość dnia 11 godz. 12 min.
Księżyc: wschód 1,11; — zachód 16,22; — przed nowiem.
Przewidywania pogody na piątek: Po pogodnej i bardzo chłodnej nocy wzrost zachmurzenia ze skłonnościami do opadów. W ciągu dnia cieplej.
Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dziś plus 1,67 mtr.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 10 st. C., pochmurno, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 23 st. C., najniższa plus 10 st. C.
Kal. rzk.: Brygida; jutro Dionizy;
Kal. słow.: Wojśława; jutro Domogost

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE NAUKA

Polskie Tow. Neofilologiczne. Oddział lwowski odbył zebranie członków, z odczytem prof. Jakóba Sandela p. t. „Neofilologiczny kurs wakacyjny w Grazu”.

Nauka litewska w Wilnie. Donoszą nam z Wilna: Istnieje tutaj litewskie Tow. Naukowe przystępuje — jak donosi „Vilniaus Rytas” — do prac nad słownikiem litewskim i nad materiałami folklorystycznymi. Wyłoniona została w tym celu osobna komisja. W marcu r. p. obchodzić będzie Towarzystwo dwudziestopięcioletnie swego istnienia oraz stulecie litewskiej prasy periodycznej. Na rocznicę tę wydany będzie nowy zeszyt „Narodu litewskiego”. (nw)

Krakowskie Tow. Miłośników Książki odbyło posiedzenie z pokazem nowoczesnych wyklejek oraz z dyskusją na temat przyszej wystawy bibliofilskiej.

JAKIE POWIEŚCI SĄ CZYTANE?

Aby dociec tego, o ile idzie o Kraków, posłużył się ciekawą metodą p. M. J. Ziomek. Zbadał mianowicie karty ewidencyjne, jakie prowadzi jedna z publicznych wypożyczalni książek w Krakowie, wydzielił ich tysiące na chybił trafił i zestawiał statystykę, którą ogłosił i skomentował w „Przeglądzie Współczesnym”.

Wyniki są nader ciekawe. Wśród tego tysiąca znalazło 3/4 kobiet, przeważała natomiast inteligencja pracująca (45%) i młodzież szkół wyższych (16%), innych szkół (14%), mniej było przemysłowców, kupców, rzemieślników. Przeciwnie jedna osoba czytała 7 książek miesięcznie. Wśród wypożyczanych książek przeważała beletrystyka. Co do poczytności na pierwszym miejscu stał Wassermann, po nim Wallace, Zeromski, Sienkiewicz, Sinclair, Galsworthy, na 10-tym miejscu Prus, na 12-tym Kossak-Szczucka, 16-tym Reymont, 20-tym Rodziewiczówna, 22-em Kraszewski 24 Boy, 32 Mniszkówna, 78-em Kaden-Bandrowski. Kobiety dawały pierwszeństwo powieści erotycznej, nastrojowej, obyczajowej, mężczyźni woleli powieści sensacyjne, kryminalne, społeczne i historyczne. Starsi przeważnie czytali pisarzy obcych, młodzież polskich, a zwłaszcza Zeromskiego, Sienkiewicza, Prusa. Z obcych czytano rajwicy powieści Anglosasów, głównie Amerykanów i Niemców, mało Francuzów, bardzo rzadko Rosjan. Mniejsza się poczytność Reymonta, wzrasta Kraszewskiego.

Badania tego rodzaju należałyby przeprowadzić w całym szeregu publicznych wypożyczalni. Rezultaty byłyby bardzo pouczające i z różnych względów pożyteczne. (P)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Jeszcze jedna restauracja Frycza. Z Warszawy donoszą nam: Jeżeli powiemy, że Warszawie przybyła jeszcze jedna restauracja Frycza, to nie znaczy to, iż Karol Frycz założył nowy zakład gastronomiczny. Znakomity artysta-malarz i również znakomity zdobnik liczy wszakże między swymi dziełami przemysłu artystycznego całą mnogość urządzonych przez siebie zakładów kulinarnych. Zaczęło się to w Krakowie, od słynnej Jamy Michałkowej i przyplantowanego Drobnerjonu, potem przyszedł warszawski Hotel Angielski ze swymi tradycjami pobytu Napoleona, potem hotel Saski i różne inne, a teraz, przy Jasnej nr. 4 założona „Nowa gospoda”, ma znów za artystycznego gospodarza Karola Frycza. Majster wykintu i smaku artystycznego przyprawił wnętrza tak smakowicie, że w takim otoczeniu najwykleszy gulasz wyda się spożywczy jakimś wymyślnym suprême de volaille”. Warszawa zaczyna mieć pod tym względem swoje tradycje... krakowskie, tj. nie zadowalnia się pocziwem rzemieślniczym „mistrzów malarskich”, ale powierza im porządne wykonanie, a po artyzm idzie do artysty. Tak Frycz ma jeszcze jedną jadalnię, a miasto jeszcze jedno wnętrza artystyczne. (pw)

TEATR

Co grają w Łodzi? Teatr miejski wystawia na przemianę Szekspira „Co chcicie”, Langer „Przedmieście” i żydowska sztukę Andrzeja Marka „Pieśniarz Ghetta”. Teatr Kameralny „Wilki w nocy” oraz komedję angielską Roodge’a i Purcella „Hau hau”. Rolę główną gra p. Michał Znicz.

Teatr Hauptmanna. Z Berlina piszą nam: Wrocławska „Volksbuehne” nabyła z Thalia-Theater i przezwala go teatrem Gerharda Hauptmanna. Kierownikiem zostaje intendent Paweł Barnay. (bt)

OCHRONA PRZYRODY

Młyny i pejzaż. Z Paryża donoszą nam: Wiele uroku dodają pejzażowi francuskiemu młyny wodne, które zwłaszcza na zachodzie kraju zostały jeszcze przed naporem „modernizacji”, objawiającym się jako budowanie młynów parowych i elektrycznych, a niszczenie dawnych. Istnieje już we Francji jedno stowarzyszenie, które wzięło na siebie ochronę i utrzymanie młynów wodnych oraz wiatraków, jako urozmaicenia i ozdoby pejzażu. Obecnie utworzyło się drugie, mające inny, terytorjalny zakres działania. (pp)

MUZYKA NA „FALI” RADJO A MUZYKA W POZNANIU

Niedawno pojawiła się w „Kurjerze Poznańskim” niepokojąca wiadomość o negatywnym stosunku radiostacji tutejszej do koncertów poznańskiej orkiestry symfonicznej. Jako zapalony miłośnik radja i muzyki, podawanej przez radjo, pozwolę sobie zgłosić pissemnie swoje pretensje w tej mierze.

Swego czasu współpracowałem z radiostacją w Wilnie, jako doradca muzyczny. Kierownictwo radja wileńskiego czyniło prawdziwy wysiłek pomysłowy, starając się program uczynić nie tylko interesującym, ale nadać mu swoje własne, odrębne oblicze. Na uwadze też miano fakt, że instytucja taka jak radjo, na ogół zasobniejsza w gotówkę niż inne instytucje kulturalne, winna przyczynić się do rozwoju muzycznego miasta. — To też pomimo, że Wilno orkiestry stałej nie posiadało, kierownictwo radiostacji usiłowało uruchomić koncerty, audycje śpiewacze etc., i w ten sposób powstał szereg świetnych audycji o regionalnym charakterze, których w Polsce słuchano z największą ciekawością. Dzięki temu Wilno, znajdujące się w warunkach stokrotnie gorszych aniżeli Poznań, zdobyło sobie już pewną stałą pozycję w naszej radjofonii, co przyznano swego czasu nawet oficjalnie ze strony szeregu powołanych czynników. Oczywiście radiostacja wileńska cały narciśk kładzie na wartości regionalne, jako na istotnie interesujące i wogóle twórcze.

Ostatnio widzimy, że Lwów daje bardzo zajmujące programy radjowe. Katowice zaś i „papa” Stefan, jej dyrektor, mogą za przykład służyć, jak należy pracować.

Blado na tem tle wypada Poznań. W opinii radjoshluchaczy w Polsce nie przedstawia radiostacja poznańska szczególniejszej pozycji. Tem to jest dziwniejsze, że stacja poznańska jest niezależna od Warszawy, przeto może sobie pozwolić na realizowanie najśmielszych marzeń. Chociażby w tej chwili, czy nie możnaby uruchomić stałych audycji, całych radjofonizowanych oper, tak jak to czyni n. p. Warszawa? Katastrofalny stan artystów operowych kładzie po części obowiązek na radiostację zajęcia się ich losem; bo niema dwu zdań, że radjo w dużej mierze przyczyniło się do zachwiania podstawami teatru śpiewnego w ogólności. Taksamo wiemy, jak radjo jest niebezpieczne dla sal koncertowych. Tem bardziej winno organizować audycje własne. Powstała Orkiestra Symfoniczna Miasta Poznania. Czyż może być lepsza sposobność aby zrobić naszej radiostacji na poważną opinię i na poklask słuchaczy, Poznań zaś przedstawić Polsce jako ważne centrum kultury muzycznej?

Osobom, stojącym na czele radja poznańskiego, tych rzeczy tłumaczyć nie potrzeba. Rozumieją je z pewnością doskonale. Obawiam się wszakże, że ulegają ogólnopolskiej wadzie nieruchowości. Niedobrze, gdy jest takim społeczeństwo, a już wada ta w żadnym wypadku nie może stać się własnością tych, którzy stoją na czele instytucji zasobnej w tak potężny środek, jak fala radjowa, nabierająca ostatecznie coraz większego znaczenia i zdobywająca sobie coraz to większy wpływ na nasze przysze formy odbiorcze muzyki i słowa.

Dr. Tadeusz Szeligowski.

Dawna muzyka w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki rozpoczęło szósty sezon działalności. Odbyła się 83 audycja na której orkiestra kameralna Stowarzyszenia odegrała E. Fr. Haendla „Concerto grosso” op. 6 oraz akompanjament do koncertu h-moll na czworo skrzypiec A. Vivaldiego (op. 3 Nr. 10) pod dyrekcją Teodora Zalewskiego. Aleksander Michałowski odśpiewał piątą wersję (na bas solo) z kantaty „Christ lag in Todesbaden” J. Seb. Bacha, poczem sonatę na dwoje skrzypiec (w wielokrotnej obsadzie) i organy Stanisława Sylwestra Szarzyńskiego oraz Marcina Mielczewskiego Concerto „Deus in nomine tuo” na bas, dwoje skrzypiec, fagot, wiolonczelę i organy wykonał członkowie Stowarzyszenia. Następna (84) audycja w połowie października; w programie organowa fuga C-dur J. Seb. Bacha, utwory klawesynowe Scarlatti’ego i Rameau, fortepianowe Schoberta i C. Ph. Em. Bacha, trio-sonaty Haendla i Stanfiza oraz koncert E-dur na skrzypce i altówkę Telemanna. (w. mj)

Gościnny dyrygent w Paryżu. L’orchestre symphonique de Paris zaangażowała na gościnne występy Strawińskiego. Ansermet’a oraz Klemperera.

WŚRÓD ŻYWYCH KAMIENI URATUJMY RUINY LEDNOGÓRSKIE

Zarząd Kółka historycznego klasy siódmej wraz z delegatami klas VI. i V. gimnazjum żeńskiego w Gnieźnie powziął myśl zebrania drogą składek funduszu na konserwację ruin lednogórskich, ulegających szybkiemu niszczeniu a reprezentujących najstarsze w Wielkopolsce ślady budownictwa polskiego. Inicjatorce zebrały między sobą sumę 25 złotych i przelały ją jako zapoczątkowanie akcji składowej na ręce prof. Kostrzewskiego do dyspozycji Tow. Przyjaciół Nauk wyrażając nadzieję, że młodzież innych szkół poprze ze swej strony tę akcję. Sympatyczną tę inicjatywę powitać należy z gorącym uznaniem, ponieważ konserwacja ruin na Ostrowie lednickim staje się nagłą koniecznością, a niema nadziei, żeby się udało uzyskać fundusze na ten cel z innych źródeł. W. r. b. były np. projektowane wspólne badania wyspy i ruin z ramienia Działu Prehistorycznego Muzeum Wielkopolskiego i Państwowego Konserwatora zabytków sztuki, przy czym miało się zarazem zabezpieczyć ruiny przed dalszym niszczeniem; niestety dla braku funduszy trzeba było odłożyć tę akcję do lepszych czasów. Towarzystwo Przyjaciół Nauk, nie mogąc zająć się tą sprawą, przekazało akcję zbierania składek na cel powyższy Polskiemu Towarzystwu Prehistorycznemu, które zwróci się w tej sprawie do swych członków, do młodzieży szkół średnich i do społeczeństwa z prośbą o poparcie zainicjowanej akcji składowej. Mimo istnienia innych pilnych potrzeb i ostrego kryzysu gospodarczego powinna się zebrać skromna suma, wystarczająca na zabezpieczenie od dalszego niszczenia przastarego zabytku naszej architektury, który tradycją łączy z Bolesławem Chrobrym, Byłoby zawstydzającym dla nas, gdyby szlachetna inicjatywa młodych miłośników naszych zabytków historycznych poszła na marne.

TORUŃSKIE BADANIA W ZAKRESIE PREHISTORJI

Z Torunia donoszą nam:

Na powakacyjnym posiedzeniu Toruńskiego Towarzystwa Naukowego ks. dr. Wł. Łęga i p. dr. Waga złożyli szczegółowe sprawozdanie ze swoich poszukiwań wykopaliskowych.

Ks. dr. Łęga zbadał w ostatnich czasach szereg osad z epoki mezolitu w okolicach Wieca w powiecie kościeliskim, oraz jedno cmentarzysko z grobami skrzynkowymi, jakoteż kilka stanowisk z epoki wczesno-historycznej nad jeziorem w pobliżu Nowego Wieca. Przeprowadza też poszukiwania wzdłuż Wdy (Czarnej Wody), przy czym natrafił w Gródku na 8 stanowisk z epoki mezolitu i neolitu z licznymi okazami ceramiki różnych typów (m. in. naczynia z ornamentem kłótym), a także na osady wczesno-historyczne.

Kustosz działu prehistorycznego w toruńskim Muzeum Miejskim, dr. Waga, przeprowadził w ciągu dwu miesięcy badania wykopaliskowe w Lubawskim. Odnalazł kilkadziesiąt osad z różnych epok (od mezolitu do wczesno-historycznych), oraz szereg cmentarzysk i grodzisk. Zbadał też szczegółowo osadę palową na jeziorze Łąkorskim, z której dochowało się około 1000 pali i wykonał jej plan. Rozkopał cmentarzysko łużyckie w Łążynie (24 groby, prawie wszystkie już zniszczone), w którym odnalazł około 150 naczyń misy karbowane z ornamentem sznurowym). Wreszcie zbadał cmentarzysko hallstackie w Czarnowie.

Bogate znaleziska dr. W. wśród których obok naczyń nie brak także paciorków, przesłików glinianych, amuletów glinianego w kształcie ptaszka itp. wzbogaciły zbiory toruńskiego Muzeum Miejskiego, zaś poszukiwania obydwu badaczy przyniosły sporo nowego materiału do prehistorji Pomorza.

A. M.

Książki nadesłane

B. Lawreniew: „Drzeworyt”. Powieść. Warszawa. Wydawnictwo Współczesne.

Wyższa Szkoła Handlowa w Poznaniu. Spis wykładów na rok akademicki 1931/32. Poznań 1931. Członkami Drukarńi Uniwersytetu Poznańskiego.

K. Seiffert: „Płonące zagwie nad Polską”. Przetłóżył z niemieckiego Stanisław Łukomski. Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój”.

U SŁOWIAN

POLSKI ENTUZJASTA SŁOWIAŃSZCZYNY

Był nim zasłużony niezmiernie w dziejach słowianoznawstwa polskiego Bronisław Grabowski (* 1841 † 1900), którego działalność przypomniał nam ostatnio prof. B. Vydra w zajmującej rozprawie, drukowanej w praskim „Słowanskym Przechlezie” i wydanej także w osobnej odbitce*).

Temat bardzo wdzięczny. Bo istotnie warto było poświęcić obszerniejsze studjum człowiekowi, który z takim zapałem i pożytkiem pracował nad szerzeniem i pogłębieniem u nas znajomości Słowiańszczyzny. Zajmował go cały świat słowiański, szczególnie jednak interesował się Czechami i Chorwatami. Przyjacielski stosunek Grabowskiego do Czechów rozwinął się głównie pod wpływem profesora Szkoły Głównej warszawskiej, F. B. Kvet’a, o którym zawsze z wdzięcznością i uznaniem wspomina. Częste wyjazdy do Czech umożliwiły Grabowskiemu bezpośrednie zetknięcie się ze społeczeństwem czeskim, poznanie kraju i ludu, jego życia, potrzeb, zwyczajów, języka.

Nawązał wówczas osobiste stosunki z całym szeregiem najwybitniejszych przedstawicieli nauki, literatury i sztuki czeskiej, świadectwem zaś tego: ożywiona korespondencja, liczne artykuły, studia, rozprawy i liczne przekłady, któremi zaznajamiał społeczeństwo polskie z literaturą czeską. Przedewszystkiem szerzył u nas (obok Miriama) kult Vrchlickiego, jako jego wielbiciel, krytyk i tłumacz. Interesował się również żywo południową Słowiańszczyzną, zwłaszcza zaś Chorwatami, z którymi serdeczne i przyjacielskie łączyły go stosunki. Pamiętał także o mniejszych narodach słowiańskich: o Słowakach i Serbach łużyckich.

Praca prof. Vydry kreśli jeden z najciekawszych rozdziałów słowianoznawstwa polskiego. Nie wyczerpuje wprawdzie przedmiotu, gdyż, jak sam autor zauważa, muszą być najpierw wykonane opracowania specjalne, dotyczące stosunku Grabowskiego do poszczególnych narodów słowiańskich, niemniej jednak jest ważnym i cennym przyczynkiem do historii idei słowiańskiej w Polsce. Po tych studiach szczegółowych ma przyjść kolej na definitywną monografię o Br. Grabowskim. Oby ukazały się jak najrychlejš!

Poznań.

(Dr. S. W.)

* Vydra B., Bronisław Grabowski a Słowanie. (Przyspiewek k literarnim stykom słowanskym w XIX stoleci). Praha 1931. (Otsik ze Słowanského Przehledu, R. XXIII). 8°, str. 35.

Pisma nadesłane

„Nowiny społeczno-lekarskie”. Nr. 19. Treść: Z życia Związku Lekarzy Państwa Polskiego. Posiedzenie Wydziału Wykonawczego Zarządu Głównego Związku dnia 30. 9. 1931 r. — Okręg Lubelski. Sprawozdanie Obwodu Chełmskiego Związku Lekarzy P. P. za rok sprawozdawczy 1930. — Okręg Warszawsko-Białostocki. Regulamin etyczny, obowiązujący członków Obwodu Płockiego, uchwalony na Walnym Zebraniu w dniu 26 marca 1931 roku. — Dr. A. Sianowski: O partaczach zawodowych na G. Śląsku słów kilka. — Sprawy Kas Chorych. Dr. Stefan Giebocki: Próby centralizacji Kas Chorych a interesy lecznictwa. — Pamiętnik Zjazdu organizacyjnego lekarzy uzdrowiskowych w Warszawie. Dział referatów i dyskusji. — Medycyna społeczna i lekarskie życie zawodowe zagranicą. Przyszłość stanu lekarskiego, w każdym kraju, zależy od jednoci działania. — Napaści polityczne na związeki lekarzy. — Wystawa wychowania fizycznego w Pardubicach w Czechosłowacji. — Stanowisko lekarzy kolonialnych. — Walka z gruźlicą: Zjazd przeciwgruźliczy w Zakopanem dnia 19—22 września 1931 r. — Kronika. — Z pism i książek.

„Przyjaciel Szkoły”. Nr. 15. Treść: Jan Sokołowski: Potrzeba selekcji psychologicznej dzieci szkół powszechnych. — S. C.: O obserwacji uczniów. — S. Racinowski: Zagadnienie stosunku wychowania do pracy. (Dok.) — Dr. A. Kłesć: Czy szkoła wywołuje jakie choroby? — L. Bandura: Lektura na usługę nauce historii. — E. Chabior: Podziemny tępiec pędraków — kret. (Lekcja). — Uwagi dyskusyjne, dot. „Lekcji czytania i pisania w I oddziale” oraz artykułu pt. „Ogród szkolny w służbie wychowania gospodarczego”. — Język polski: Nowe zasady dzielenia wyrazów. — A. Passendorfer: tysiąc walecznych padły — padło. — Wycinki: „Zastępstwo” w szkołach a higiena. — Różne wiadomości.

Stowarzyszenie Urzędników Państwowych

W dniu 4 października pod przewodnictwem dr. St. Warmkiego odbyło się plenarne posiedzenie zarządu głównego Stowarzyszenia Urzędników Państwowych R. P. przy udziale członków zarządu głównego ze wszystkich większych ośrodków prowincjonalnych.

Poza sprawozdaniem komitetu wykonawczego na porządku dziennym znajdowały się aktualne zagadnienia zawodowe, a więc sprawy uposażeniowe, emerytalne, pragmatyczne oraz redukcji. Nad temi sprawami wywiązała się dłuższa, burzliwa dyskusja, w wyniku której jednomyślnie uchwalono następujące wytyczne prac komitetu wykonawczego:

„Zarząd główny S. U. P., akceptując dotychczasowe poczynania komitetu wykonawczego w dziedzinie obrony zawodowych i gospodarczych interesów warstw urzędniczych, stwierdza, że dalsze prace Stowarzyszenia Urzędników Państwowych idą w kierunku:

a) podniesienia poziomu uposażeń urzędniczych przez cofnięcie dokonanych obniżek, a to w drodze zastąpienia zastosowanych oszczędności mechanicznych oszczędnościami natury organizacyjnej, zmierzającymi do istotnego uproszczenia usprawnienia i potania administracji państwowej;

b) bezwzględnej obrony prawnych warunków stanu urzędniczego, których pogorszenie nie znajdowałoby żadnego usprawiedliwienia argumentami „konieczności gospodarczych”, w szczególności zaś przeciwdziałania się tym wszystkim zmianom ustawy o służbie cywilnej pracowników państwowych, które zmierzałyby do ograniczenia uprawnień, zagwarantowanych dziś obowiązującymi przepisami;

c) usilnego dążenia do stworzenia wewnątrz stanu urzędniczego jak najprzychylniejszych warunków, zapewniających należyta reprezentację i obronę interesów urzędniczych, co można osiągnąć jedynie w drodze objęcia ramami organizacyjnej wszystkich pracowników państwowych, z drugiej zaś strony — przez daleko idącą koordynację prac wszystkich organizacji zawodowych i wyłonienie przez nie wspólnego przedstawicielstwa.

Ponadto zarząd uchwalił wzięcie udziału ze strony całej organizacji w akcji pomocy dla bezrobotnych, prowadzonej przez naczelny komitet do spraw bezrobocia.

„Jam zwyciężył świat“

Chrystus zwycięża. Chrystus króluje, Chrystus panuje — taki napis znajduje się na piedestale podobieliskowym na placu św. Piotra w Rzymie. Napis ten jest odbiciem tego, co się dzieje na świecie. Z życia swego ziemskiego cierpiał Chrystus przeciwności i prześladowania, lecz zwyciężył; to zaś i teraz się powtarza, bo dzieła Chrystusowe są zwalczane, ale odnosią ostatecznie zwycięstwo. Przez te dzieła i w nich wierni Chrystusowi mocą Mistra trwają w dobrem, a oddając chwałę należną Bogu, doprowadzają je do przeznaczonego końca i sami dochodzą do celu.

Szczególnie w ostatnich czasach na licznych zjazdach mówi się wiele o pacyfikacji, lecz wyczuwa się, że tego upragnionego pokoju nie można odnaleźć — jest on jakiś nieuchwytny. „Mówia — tak czytamy w Piśmie św. — pokój, pokój, a niema pokoju“. Dzieje się to dlatego, bo ludzie sądzą, że sami znajdują sposób na ustalenie pokoju, nie chcą go zaś od Chrystusa, gdyż nie chcą Chrystusa, który przecież rzekł: „Pokój daję wam“, ale dodaje zaraz, „nie jako daję świat, ja wam daję“.

Taki pokój trwały zbliża się na skrzydłach miłości, a przynoszą go misjonarze, którzy są prawdziwymi posłańcami pokoju.

Dzieło to potężne, dzieło Boże, które dotąd opromieniło nieomal całą Europę i wielką część Ameryki, a udziela się coraz więcej innym częściom świata, byleby przyjęło to dzieło pokoju.

Do tego zatem dzieła, gdzie Chrystus zwycięża i panuje, należy przyłożyć ręk, bo nawołuje nas doś Zbawiciel i Jego następca Pius XI, wielki papież misyjny. Posłuchajmy, jak Jego Świątobliwość Pius XI przy otwarciu Wystawy Misyjnej roku 1924 mówił o wiernych, wspierających misje katolickie zagranicze: „Co wierni czynią dla misyj, czyli wspaniała pomoc niesiona ze wszech stron temu dziełu (Rozkrzewiania Wiary) jest tak wielka, że nie możemy dosyć za to dziękować Bogu; lecz dzieło coraz więcej się powiększa, i rozszerza się przestrzeń, gdzie misjonarze głoszą prawdę Chrystusową; dlatego koniecz-

na jest rzeczą, aby w miarę tego coraz więcej i wydajniej miłosierdzie przychodziło z pomocą“. A na innym miejscu mówi Ojciec św., że chociaż wiele uczyniono, trzeba mieć na oku, co jeszcze pozostaje do zdziałania. Więc hasłem Dzieła Rozkrzewiania Wiary ma być zdanie starych Rzymian: „Nic nie uczyniono, skoro jeszcze coś pozostaje do zrobienia“. Niedaleko jest dzień misyjny, kiedy to z rozporządzenia Ojca św. Piusa XI na całym świecie katolickim wszyscy wierni modlić się będą za misjonarzy i za misje, oraz złożą w kościele lub na ręce ks. proboszcza ofiarę na Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary W tym roku przypada ten dzień na 18 października, więc idźmy za głosem Ojca św. i naszego Najdostojniejszego Episkopatu modlą się za misje i składając na nie ofiarę, na jaką nas stać.

Nam nie wolno mówić, że najprzód należy zaspokoić tutejsze potrzeby, lecz z prawdziwie chrześcijańską wielkodusznością trzeba zrozumieć, że największa potrzeba jest tam, gdzie największa jest nędza a więc nędza dusz, które nie znają Boga i nie posiadają wiary św., bez której niema zbawienia. Należy zatem nastawić powolne ucho na głos Głowy widzialnej Kościoła, którego jesteśmy członkami. Bądźmy żywymi członkami tego Ciała mistycznego, którego Głową niewidzialną jest Chrystus, mówiący do nas: „Jam zwyciężył świat“.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P. I

SPORT

Lekka atletyka

W mistrzostwach Włoch tytuły w pozostałych konkurencjach zdobyli: 800 m — Tavernari 1:53.2, przed Beccalim; 200 m — Magaretti 21.6, 400 m pl. — Facelli 54.8, 5000 m — Boero 15:30.4, sztafeta olimpijska „Ambrosiana“ Medjolan 3:20.2, dysk — Pighi 42.25, kula — Pighi 13.42, skok w dal — Tommasi 7.02, o tyczce — Innocenti 3.40 m.

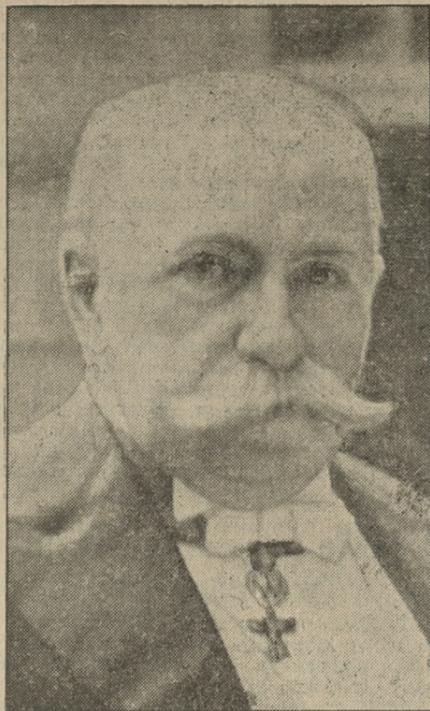
Na stadionie olimpijskim w Los Angeles odbyły się zawody z udziałem najlepszych lekkoatletów U. S. A. Amerykanie są w ten szczęśliwym położeniu w porównaniu z państwami europejskimi, że w Los Angeles mogą trenować na wolnym powietrzu przez całą zimę. Wszystkie konkurencje rozegrano na dystansach w metrach, a nie w jardach aby mieć dokładne dane do porównania. Osiągnięto następujące rezultaty: 100 m: 1. J. Joubert 10.4, 2. Tolan o metr; 200 m: 1. Metcalfe 21 sek., 2. Fazehas 21 sek.; 400 m pl.: 1. Pomeray 54 sek.; o tyczce: Sturdy 4.26 m; 400 m: Cartman 47.25; kula: Rhea 15.92; dysk: Jones 48.80. Na specjalną uwagę zasługują dwa ostatnie wyniki w rzutach, bowiem Amerykanie wykazali w ostatnim roku pewien zastój w tych konkurencjach i Europa liczyła tu na sukcesy na olimpiadzie. W ubiegłym sezonie uzyskano w tych konkurencjach następujące wyniki: kula: 1. Hart (Pol. Afryka) 16.245 m (wynik jeszcze nie sprawdzony), 2. Douda (Czech.) 16.04, 3. Rhea (USA) 15.92, 4. Hirschfeld (N) 15.87, 5. Brix (USA) 15.72, 6. Dzewas (N) 15.65, 7. Munn (USA) 15.64, 8. Kalle Jaervinen (Fin) 15.55, 9. Sexton (USA) 15.42, 10. Lignau (N) 15.30. Tegoroczny rekord Heljasza wynosi 14.66 m. Dysk: 1. Winter (Fr) 48.99, 2. Remez (Węgry) 48.83 i Noel (Fr) 48.83, 3. Jones (USA) 48.80, 4. Madaracz (Węgry) 48.59, 5. Schoenfeld (USA) 48.56, 6. Kivi (Fin) 48.46, 7. Hart (Pol. Afr.) 48.01, 8. Donagan (Węgry) 47.99, 9. Hoffmeister (N) 47.26. Rekord Heljasza wynosi 45.09. Oszczep: 1. Pentilae (Fin) 69.80, 2. Sule (Est.) 69.54, 3. Churchill (USA) 69.19, 4. Matti Jaervinen 68.43, 5. Nummi (Fin) 66.80, 6. Liettu (Fin) 66.54, 7. Lundquist (Szwecja) 66.13, 8. Sippala (Fin) 65.32, 9. Williams (USA) 65.07, 10. Steingross (N) 65.04. Rekord Fr. Mikruta wynosi 60.22.

Piłkarska

„Czarni“ — Lwów zjeżdżają na niedzielny mecz z „Wartą“ w swym najsilniejszym składzie, z Kasprakiem, Olejniczakiem, Reymannem oraz Łańką na czele. Spotkanie to zapowiada się bardzo ciekawie. Na skutek zerwania przez huragan trybuny „Cracovii“, uchwaliła liga dodatk 10 gr. od biletu na rzecz odbudowy tej trybuny. Wszyscy zapewne przyklasną takiej formie pomocy okazującej zrozumienie dla poniesionej przez „Cracovię“ straty. Dodatek ten pobierać będzie „Warta“ również na meczu z „Czarnymi“.

Pięściarstwo

Poznań — Wrocław. Pierwsze w bieżą-

Ks. Jaime Bourbon, zwany „Księciem Madrytu“, który zmarł w tych dniach. Był on pretendentem do tronu hiszpańskiego, lecz w ostatnich czasach pogodził się z swoim przeciwnikiem, ex-królem Alfonssem.

cym sezonie zawody międzynarodowe w Poznaniu urządził Poznański OZB — jak już donosiliśmy — z reprezentacją Wrocławia w nadchodzącą niedzielę. Osemka Poznania w dotychczasowych dwóch spotkaniach z Wrocławiem walczyła z wynikiem remisowym 8:8. Tym razem należy oczekiwać, że Poznań będzie się starał szanse przechrzyć na swoją korzyść. Spotkanie naznaczono na godz. 12 w hali reprezentacyjnej PWK. Skład Poznania został w ostatniej chwili wzmocniony Forlańskim I, który walczyć będzie w piórkowej zamiast Sipińskiego. Przedsprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera“ przy ul. Fr. Ratajczaka 3.

Różne

Przed wyjazdem do Belgii. Polska reprezentacja lekkoatletyczna pod kierownictwem p. Forsyia jun. oraz piłkarskie drużyny reprezentacyjne Polski i Krakowa pod przewodnictwem wiceprezesa P. Z. P. N., p. Mallowa, wyjadą z Warszawy razem, w osobnym wagonie, w piątek, o godzinie 9. Ekspedycja ta będzie przejeżdżała przez Poznań i od godz. 13 min. 55 do 14 min. 38 zatrzyma się w naszym grodzie na dworcu. Dzięki usilnym staraniom władz

Zebranie wierzycieli firmy Oswag Sp. Akc. w Wyrach.

W tych dniach odbyły się w Katowicach dwa zebrania wierzycieli firmy Oswag Sp. Akc. w Wyrach z łączną pretensją wierzycieli na około 24 milj. zł.

Zebrania zagal prezesa zarządu firmy Oswag plk. JANKOWSKI, zaznaczając, że o ogólnym położeniu gospodarzem i finansowym firmy zda sprawozdanie adwokat Br. POLSKI z Katowic, który miał możliwość zapoznać się z agendami firmy, zwłaszcza, iż brał również udział w konferencjach w Szwajcarii z najpoważniejszymi wierzycielami.

Na przewodniczącego drugiego zebrania zaproszono generalnego dyr. CISZEWSKIEGO.

Na zebraniu tem były reprezentowane następujące firmy krajowe i zagraniczne: z ramienia Zakładów Hohenlohego był gen. dyr. CISZEWSKI i dr. CZABAŃSKI, z Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzwie dyr. BRZOZOWSKI i dr. TERENKOCZY, z Zjednoczonych Hut Królewskiej i Laury dr. BRILL, z A. E. G. gen. dyr. de ROCHE i dyr. STARNAWSKI, D-Banki reprezentował dr. CASPAR z Deutsche Bank, z Zakładów Elektro dyr. BLACHA, z ramienia grupy Pszczyńskiej dyr. TRUPKE, z Vergasungsindustrie, Wiedeń, dyr. ASCHERMANN, pozatem reprezentowane były Stocznia Gdańska i inni wierzyciele.

Adwokat POLSKI w obszernym sprawozdaniu skreślił położenie gospodarcze i finansowe firmy Oswag w styczniu r. b.,

sportowych udało się od PKP uzyskać wygodny wagon pulmanowski i nasi sportowcy unikną dwukrotnego przesiadania w Berlinie oraz w Kolonji, co tylko może dodatnio wpłynąć na stan fizyczny wszystkich przed tak ważnym spotkaniem.

RADJO

Programy radiofoniczne

Piątek, dnia 9 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 gramofonowy koncert życzeń. Program: Beethoven: Sonata księżycowa, Chopin: Nokturn op. 9. No. 2, Puccini: Arja z op. „Madame Butterfly“, Percy-Kahn: Ave Marja w wyk. Caruso, Verdi: Uwert. do aktu I. i III. op. „Triaviata“, Puccini: Duet z aktu IV op. „Cyganka“, Rachmaninow: Preludjum, Moniuszko: Arja z aktu IV op. „Halka“, Bach: Toccata i Fuga d-moll na organach, Bizet: Arja z op. „Polawiacze pereł“, Kotelbey: Na perkiem targu, Puccini: Modlitwa Tosci z op. „Tosca“, Perez - Freire: Serenada Ay - Ay w wyk. Michała Flety, Kalman: Potp. z opt. „Księżniczka czardasza“; godz. 14.00 komunikaty; godz. 17.00 słuchowisko dla dzieci w wyk. harcerek i harcerzy „Hufca Poznańskiego“; godz. 17.35 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 18.50 kwadrans satyry i rozmaitości p. t. „Ultrapomysł“; godz. 19.05 pogadanka radiotechniczna; godz. 19.20 „Silva rerum“; g. 19.35 „Otwarte oczy na wschód“; godz. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.45 muzyka taneczna z kawiarni „Polonia“.

Warszawa 1412 m) godz. 12.15 muzyka gramofonowa; godz. 14.45 muzyka gramofonowa; godz. 15.15 „Z życia Polskich Zespołów Śpiewaczych“; godz. 15.25 „Książka a wiedza“; godz. 15.45 muzyka gramofonowa; godz. 16.00 lekcja języka angielskiego (Linguaphone); godz. 16.20 „Dlaczego chłopcy się biją“; godz. 16.40 „Kacik dla młodych talentów muzycznych“; godz. 17.10 „Witamy“; godz. 17.35 koncert orkiestry Pol. Państw.; godz. 19.30 muzyka gramofonowa; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godzina 20.15 koncert symf. z Filh. Warsz. — wykonawcy: Orkiestra Filharm., W. Bierdajew (dyr.) i N. Milstein (skrzypce); w przerwie kwadrans literacki; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.40 koncert, 23.40 gramofon; Koenigswoersterhausen (1635 m) 14.00 gramofon, 16.30 koncert, 20.30 „Zbójcy“ tragedia Schillera, 22.10 koncert; Davenport (1554 m) i Londyn (261 m) 22.35 koncert symfoniczny; Oslo (1071 m) 20.00 recital fortep., 22.05 koncert; Budapeszt (530 m) 20.00 koncert z kościoła, 21.45 koncert wokalny, 22.30 koncert; Wiedeń (516 m) 20.00 koncert; Medjolan 21.15 koncert kameralny; Rzym (441 m) 21.00 „Księżna z Chicago“ opt. Kalmana; Sztokholm (435 m) i Motala (1348 m) 20.00 koncert ork. królewskiej.

to znaczy w czasie, gdy firma ta zwróciła się o nadzór sądowy mianowicie, wówczas firma nie wypłaciła przez szereg tygodni robocizny i pensji, nie posiadała prawie żadnej gotówki obrotowej, że wszelkie kredyty zostały firmie zamknięte i że surowce dostarczone być mogły jedynie za uprzednią zapłatą. Temu przeciwstawił następnie stan finansowy z 15 września r. b. wykazując, że w ciągu 8-miesięcznego nadzoru obrót wynosił około 5 i jedna czwarta milj. zł, t. zn. około 650 tys. zł miesięcznie, w tym czasie wypłacono za robocizną i pensje około 650 tys. zł, na świadczenia socjalne i podatki około 220 tys. zł i na odsetki hipoteczne około 680 tys. zł, resztę zaś zużytkowano na surowce i t. p. Stan finansowy na 15 września r. b. był następujący: w bankach około 250 tys. zł, należności u odbiorców około 400 tys. zł, surowce i gotowe fabrykaty około 800 tys. zł, pozatem jeszcze pretensje do Międzynarodowego Syndykatu w kwocie około 850 tys. zł. Fabryka Materiałów Wybuchowych w Łaziskach jest w pełnym ruchu i daje czystego zysku około 80 tys. zł miesięcznie.

Wobec powyższego uchwalono jednomyślnie niedopuszczyć do upadłości i przyznać firmie „Oswag“ pozasądowe moratorium a dla kontroli uchwalono utworzyć wydział wierzycieli w osobach: Dra BRUEHLA, Dyr. STARNAWSKIEGO, Dyr. CZABAŃSKIEGO, Dyr. BLACHY i Dra KLAMETHA. nw 6 157

Dnia 8 października 1931 r., o godz. 1-iej w nocy rozstał się ze światem, opatrzony Olejami św., po krótkich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy tatuś, brat, zięć, szwagier i kuzyn, s. p.

Zygmunt Kropaczewski

w 51 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 11-go października w Biedrowie, o godz. 4-tej po południu.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodziną.

Wróblewo.

zw 11 366

Wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Życzliwym, którzy oddali ostatnią przysługę ukochanej mej żonie i naszej matce, s. p.

z Petrollów Marcie Stachowskiej

oraz za wieńce, kwiaty i słowa pociechy, składamy wszystkim na tej drodze z głębi serca płynące staropolskie

Bóg zapłać!

Mąż z rodziną.

zw 11 363

Dnia 6. 10. 1931 r. zasnęła nagle, opatrzona Olejami św., moja najdroższa żona, babcia i ciocia, ś. p.

z Ritschelów

Wiktorja Brzozowska

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby Wielkie Garbary 45 w sobotę, 10. b. m., o godz. 15. zw 11362

W nieutulonym smutku pograżeni
mąż Stanisław Brzozowski,
synowie i rodzina.

Dnia 6 października r. b., o godzinie 3 rano, zasnął w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, syn, brat, szwagier, wuj i kuzyn, ś. p.

Antoni Undrych

przeżywszy lat 51. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 11 b. m., o godz. 4 po poł. z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy Zmarłego, odbędzie się w poniedziałek, dnia 12 b. m., o godz. 7 rano w kościele Farnym.

zw 11 369

W ciężkim smutku pograżeni

Poznań, Wielkie Garbary 34

żona, dzieci i rodzina.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę, ś. p.

Alojzemu Dworzaczkowi

kapelmistrzowi Opery Poznańskiej i kompozytorowi a mianowicie: Wielb. Duchowieństwu, p. p. Prezydentowi Ratajskiemu, W. Prezydentowi dr. Kiedaczowi, Rady J. Cynce, dyrekcji K. K. O. Sekcji Zbiorowej W. T. M., Filharmonji Poznańskiej, Kołu Śpiewackiemu, Dyr. Szczurkiewiczowi, Artystom, Chórowi Męskiemu i Żeńskiemu O. P., oraz Przyjaciółom i Znajomym, składa serdeczne

Bóg zapłać!
rodzina.

dw 1321

JUTRO w piątek, o godz. 11 przed południem OTWARCIE CUKIERNI

przy Starym Rynku 59-60 narożnik Wrocławskiej (dawn. Dall' Asta).

Upraszamy o łaskawe przychylne poparcie

Z poważaniem

Stefan i Jan Wawrzyniak.

Łącząc okazję, polecam łaskawej uwadze Szanownej Klienteli moje cukiernie przy św. Marcynie 63 i Górnej Wildzie 36.

Z poważaniem

JAN WAWRZYNAK.

Pw 7 902 40.58

Łóżka żelazne

Wanny do prania
Wanny do kąpieli
Maszynki do mięsa
Młynki do kawy
Noże i widelce
Łyżki i łyżeczki
Kamizy do okien
Pieca żelazne

poleca korzystnie

Jan Deierling

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3

Tel. 35-18 i 35-41

Pw 7 960-40.62

Przewielebnemu Duchowieństwu, Chórowi Polskiego Koła Śpiew. za śpiew nad grobem Krewnym i Znajomym za nadesłane wieńce, za wyrazy współczucia i wzięcie udziału w pogrzebie ś. p.

Piotra Stachowskiego

składają

serdeczne podziękowanie

rw 3 042

żona i dzieci.

Poznań, ul. Krasińskiego 2.

Otwierajcie szafy!

Przynoście waszą odzież jesienną oraz zimową do farbowania lub chemicznego czyszczenia do

„BARWY“

KALAMAJSKIEGO.

Pw 7 957/8-40.15/6

Do biura notarialnego potrzebna

maszynistka

biegle pisząca na maszynie systemu „Orzeł”. Reflektuje się tylko na siłę, która już dłuższy czas w biurze notarialnym pracowała. Zgłoszenia piśmienne przyjmuje

W. STACHOWIAK, adwokat i notariusz

Środa, Ogrodowa 3.

zw 11 351

Ważne dla kapitalistów

Gdynia - Oksywie

Poszukuję na I. hipotekę pożyczki w wysokości 20 000 zł, na dom IV. piętrowy, nowo-wybudowany. Oferty pod 435 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. zw 0150

Każdy nabywający od nas

TERENY pod Poznaniem

w cenie od 50 groszy do 1 zł, może otrzymać 19-letnią

6% POŻYCZKĘ

towarzystwa WZAJEMNOŚĆ, Poznań, Abdank, Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 15, tel. 37-15

Pw 7 964-40.67

Obszerny

LOKAL HANDLOWY

przy Starym Rynku 49, II piętro do oddania.

Zgłoszenia: **Juljusz Schreiber, St. Rynek 49.**

Pw 7 853-40.33

DOM

lub dochodową WILŁĘ w dobrym położeniu Poznania kupię natychmiast. Wpłaty 60 tys. Szczegółowe oferty tylko od właścicieli pod zw 11355 do Kurjera Poznańskiego.

GOSPODARSTWO

70 mórg, zabudowania murowane, twardo kryte, dom mieszkalny trzy pokoje i kuchnia inwentarz żywy i martwy kompletny, pełne żniwo, prywatne, bez długów, spiesznie sprzedam za 22 000, wpłaty 12-15 000. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 11 359

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł

Kromczyński, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci potrzebni.

Pw 7 807

Niniejszem donosimy uprzejmie, że z dniem 10 października 1931 r. obejmujemy po p. J. Krügerze

magazyn artykułów męskich, Św. Marcin 31 i odtąd pod własną firmą

Stanisław Wiza

prowadzić będziemy.

Mając długoletnią praktykę w tej branży, zadaniem naszym będzie P. T. Klientów przy najniższych cenach rzetelnie i uprzejmie obsłużyć.

Prosząc o łaskawe poparcie placówek chrześcijańskiej, pozostajemy

z poważaniem

Stanisław Wiza i S-ka

zw 11 365

Akwizytora

poszukuje firma ekspedycyjna na miasto Poznań, za stałą pensję i prowizję. Oferty z dokładnym curriculum vitae składać należy do „Par”, Al Marcinkowskiego 11, pod nr. 40,63

Pw 7 950-40.63

Wspólnik czynny lub cichy, z gotówką ca

40000 złotych

poszukiwany do solidnego, dobrze prosperującego przedsiębiorstwa nie mającego miejscowej konkurencji. Duże obroty i odpowiednie zyski zapewnione. Łaskawe oferty uprasza się pod dw 1313 do Kurjera Poznańskiego.

Nowości Jesienne i Zimowe

w **Kapeluszach Damskich** w wielkim wyborze poleca po niskich cenach

T. LUDWIG,

POZNAŃ, ulica Szkolna nr. 9.

Pw 7461-37.154

Oszczędzaj zęby,

gdyż zepsute zęby powodują choroby! Wydzielają nieprzyjemny zapach!

Unikniesz tego, używając stale **TYMENTOL** zw 57.18

„TYMENTOL“

pastę, mydło, eliksir lub proszek.

Centralne Laboratorium Chemiczne - Warszawa.

Do wydzierżawienia w mieście powiatow. blisko Poznania

sala i kotłownia

ca. 300 m² wraz z innymi ubikacjami i wielkim podwórkiem. Obiekt nadaje się do każdego rodzaju przemysłu. Zgłoszenia nr. 70 Gazeta Polska w Kościanie. zw 11 360

1200

poszukuje na przeciąg miesiąca, płace 20% zabezpieczenie - zaprowadzony salon fryzjerski. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 002

200 000 zł

poszukuje zaraz na 1 numer czystej hipoteki dwóch dużych dochodowych majątków. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 108

5 000

na I. hipotekę domu w Poznaniu poszukuje. Dam 10% reszta warunków od umowy Oferty Kurjer Poznański zdw 71 142

Kapitalisty

celem sfinansowania dostawy 600 ton ziemienników poszukuje. Potrzebny kapitał 6-8 tysięcy. - Spieszne zgłoszenia upraszam Kurjer Poznański zdw 71 114

8 DC WYNAJĘCIA

Mieszkanie

6 pokojowe II. piętro, blisko Śladu Okręgowego wzdłuż głównej ulicy wprost od gospodarza do wynajęcia miesięczny czynsz 300 zł. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 70 387

Dwupokojowe

mieszkanie wynajmie zaraz gospodarz za dzierżawę. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 70 584

3

pokojowe mieszkanie z meblami oddam zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 70 814

7 pokojowe mieszkanie

przy ul. Pocztowej na I. piętrze słoneczne i zdrowotne po b. gruntownym remoncie, nadające się szczególnie dla lekarzy i adwokatów za zgodą właściciela domu do odstąpienia. Komorne wynosi pierwszy rok 300 zł, dalsze lata 425 zł. Platne miesięcznie. Zwrot części kosztów remontu 5 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 70 820

Mieszkanie

w Mosinie 4 pokoje 2 kuchnie z ogrodem, 3 morgami pola do wynajęcia od 1 listopada. Wiadomość: Mosina, ul. Czarnokrz. 5. zdw 70 847

Dwupokojowe

mieszkanie z kuchnią światło, woda, piwnice w Puszczykowie Starem da emeryta zaraz lub później do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 871

Puszczykowo

2 pokoje kuchnia dla bezdzietnych na stałe 100 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 860

Czteropokojowe

wszelkie wygodny, II. piętro, górna część Jeżyca, z oddziałem, małe odeskodowanie, oddam natychmiast. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 987

Pokój

z kuchnią, nowe meble, odstąpię 7 minut od tramwaju Błoni Grunwaldzkich. - Słoneczna 31. mieszkanie 2. zdw 70 160

Próżny

paniom, małżeństwu. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 047

2

pokoje, kuchnia bez odstępnego, pierwszeństwo urzędni. Gdzie? wskazuje Kurjer Poznański zdw 70 988

2

słoneczne pokoje, kuchnia, przy bramie Warszawskiej od gospodarza. Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 111

Mieszkanie

słoneczne, 3 pokojowe do wynajęcia, I. piętro, Aleja Czechosłowacka 4. Debiec. zdw 70 940

6 mieszkań

nowy dom Główna 2-3 pokojowe Sucha 4 a. Wysocki zdw 70 967

Trzypokojowe

komfort (Matejki) 2.000 roczna dzierżawa. Wskazuje Agencja Kuriera Poznańskiego. Przecznicza 1a. zdw 71 186

5

pokojowe, komfortowe z ogrodem. Willa tuż przy Radostach. Informacje - adres Kurjer Poznański zdw 71 147

2 pokoje

kuchnia, kompletnie umeblowane, oddam 1200 (w miesiąc) Oferty Kurjer Poznański zdw 71 127

Dwupokojowe

czteropokojowe kuchnia, łazienka, czynsz roczny (Lazarz) wynajmie „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 71 198

Centrum

trzypokojowe za dwuletnią dzierżawę. Bzdrega Jaskółcza 10 a. narożnik Szkolnej I. piętro. zdw 71 173

5 pokoi

z komfortem II. piętro, Górna Wilda zaraz do wynajęcia Oferty Kurjer Poznański zdw 71 104

Mieszkanie

czteropokojowe, sześciopokojowe za dzierżawę odda Czarnecki Ratajczaka 13. zdw 71 190

Mieszkań

wybor Zgłoszenia Czarnecki Ratajczaka 13. zdw 71 162

Siedmiopokojowe

Matejki 58 - centralne ogrzewanie, bez odstępnego, próżne, zaraz. Telefon 71-61. zdw 71 108

Mieszkanie

5 pokoi, parter, zaraz oddam Maleckiego 21. miesz. 2. zdw 71 112

9 SZUKA MIESZK.

3 pokojowego

mieszkania z kuchnią łazienka, szuka bezdzietne małżeństwo. - Oferty Kurjer Poznański zdw 70 480

Poszukuję

3-4-5 pokoi w centrum wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 060

Emerytowany

oficer sztabowy na zaufanym stanowisku poszukuje zaraz lub później 3-4 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 70 821

Poszukuje

3-4 pokojowego mieszkania od 1 stycznia bezdzietni lokator. - Oferty Kurjer Poznański zdw 70 884

2 pokoi

próżnych śródmieście poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 885

5-6

pokojowego mieszkania centrum za czynszem miesięcznym poszukuje lekarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 880

Mieszkania

3 lub 4 pokojowe wprost od gospodarza poszukuje wyższy urzędnik państwowy kawaler. - Oferty Kurjer Poznański zdw 70 069

Emerytka

poszukuje 2 pokoi i kuchni - wprost od gospodarza, czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 578

Sędzia

szuka mieszkania 3-4 pokojowego Czynsz miesięcznie 100-150 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 069

Pokoju

mieszkania wprost od gospodarza poszukuje, czynsz zgóry. Warunki Kurjer Poznański zdw 70 978

Małego

mieszkania wprost od gospodarza z kuchnią wprost do wynajęcia Kurjer Poznański zdw 71 169

Pokój

z kuchnią wprost od gospodarza za czynsz miesięczny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 099

Mieszkania

3 pokojowe w okolicy Grunwaldzkich lub Matejki poszukuje. Czynsz miesięczny około 200 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 144

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię

skład kolonialny przyległe 2 pokoje z kuchnią w Poznaniu na 2 pokojowe mieszkanie Oferty Kurjer Poznański zdw 70 143

Portierstwo

zmiana na 2 pokoje, możliwe słuszar. Zgłoszenia Adamczewski, Marsz. Focha 74. zdw 70 968

Zamienię

3 pokoje kuchnie przynależności I. ptr. na Łazarzu na 5-6 pokoi w centrum. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 974

2

pokoje kuchnia zamienię na mniejsze Oferty Kurjer Poznański zdw 71 017

Przy

placu Nowomiejskim 9 pokojowe, słoneczne komfortowe mieszkanie oddam ewentualnie zamienię na mniejsze lub skład. Piekary 5. II. lewo. zdw 70 698

Zamienię

6 pokojowe mieszkanie, centrum, wysoki parter, nadające się dla adwokata lub lekarza. na 3-4 pokojowe nie wyższe II. piętra. Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 981

11 POKOJE UMEBL.

Próżny

pokój duży wynajmie. Wskazuje dozorca, Garparska 2. zdw 70 307

Studentkę

(ki) solidne osoby przyjmie, pokój utrzymanie pianino telefon. - Oferty Kurjer Poznański zdw 70 466

Dwuosobowy

wygodny stud. Jackowskiego 29. m. 7. zdw 70 686

Studentkom

jedno lub dwuosobowy, utrzymaniem (bez) Dąbrowskiego 44, mieszkania 1. jw 1646

Piękne i tanie

pokoje z kompletnym dobrem utrzymaniem lub bez od skromnych ewentualnie wspólnych, do najwyżej luksusowych. Telefon centralne ogrzewanie, światło elektryczne, łazienka, pianino. Wyspiańskiego 12. m. 2. pomiędzy 15-19 godz. zdw 70 289

Dwuosobowy

umeblowany. Spokojna 19. mieszkanie 9 zdw 70 371

Pokój

małżeństwu lub studentom, utrzymanie kuchni wynajmie. Górna Wilda 80. II. m. 8. zdw 70 964

Ładny

słoneczny pokój solidnemu panu wynajmie. Długa 16. I. lewo. zdw 70 882

Pokój

2 panom wynajmie. Górna Wilda 50 m. 16. zdw 70 865

Inteligentnym

spokojnym. Ratajczaka 10. II. zdw 70 901

Pokój

z klatki schodowej Szwajcarska 20. I. piętro, miesz. 4. zdw 70 907

1-3

pokoje umebl na biura adwokackie lub inne do wynajęcia zaraz. Pocztowa 11. mieszkanie 9. - Zgłoszenia 2-4 zdw 70 921

Blisko Uniwersytetu

elegancki dwuosobowy, elektryczność łazienka, telefon, tylko z utrzymaniem. Jasna 1. miesz. 2 zdw 70 979

Dwuosobowy

Wielkie Garbary 29. mieszkanie 10 zdw 70 941

Pokój

niekrepujący śródmieście do 45 zł wynajmie. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 972

Pokój

dla jednej lub dwóch osób, ładnie umeblowany z urządzeniem fortepianu do wynajęcia Górna Wilda 29. mieszkanie 7. zdw 70 997

Pokój

dla dwóm panom zaraz elektryczność. Długa 4. miesz. 9. zdw 70 909

Pokój

dwa trzóm osobom, Poznańska 58 a. parter, lewo. zdw 71 019

Paniękę

na stancje przyjmie Jackowska, Plac Bernardyński 3. zdw 71 018

Frontowy

Matejki 59. miesz. 6 zdw 71 020

Korzystnie

dwuosobowy, biurkiem utrzymaniem, bez. Matejki 1. Drowa Gackowska. zdw 71 004

Dwuosobowy

Śniadeckich 17. mieszkanie 11. zdw 71 006

Dwuosobowy

lub solidnemu panu dobrem utrzymaniem. Waly Zygmunta Augusta 1. mieszkanie 3. zdw 71 008

Słoneczny

dobrem utrzymaniem dwóm inteligentnym paniom. fortepian. 4 100 zł. Wskazuje Kurjer Pozn. zdw 70 372

Pokój

albo 2 elegancko umeblowane, słoneczne, niekrepujące, telefon, także na biuro. Seweryna Mielżyńskiego 28. I. lewo. zdw 70 900

Mały

pokój z całodziennym utrzymaniem zaraz. Jasna 16. m. 10. zdw 70 985

Pokój

dobrze umeblowany, dla 2 osób, centralne ogrzewanie, elektryczność, łazienka, z urządzeniem kuchni lub bez wynajmie. Półwiejska 20. III. mieszkanie 10. zdw 68 554

Pokój

za posługę. Dolina 3. miesz. 7. zdw 71 072

Pokój

dam za posadę maszynistki. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 073

Pokój

dwuosobowy wynajmie. - Aleje Marcinkowskiego 17 a. III. prawo. zdw 71 044

Pokój

elegancki z utrzymaniem zaraz wynajmie. Piekary 2. m. 4. zdw 71 021

Stancja

panom, śródmieście, utrzymanie, elektryka. Wrocławska 19. II. front. zdw 71 027

Niekrepującego

mniejszego od 15 X. pani. Oferty Kurjer Poznański zdw 71 146

Eleganckiego pokoju

niekrepującym wejściem, centrum poszukuje zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 71 165

Inteligentna

pani szuka słonecznego, niedrogiego pokoju, używalności kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 960

Pokoju

jednosobowego niekrepującego od 15 poszukuje blisko centrum. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 70 905

Pokoju umeblowanego

niekrepującego w śródmieściu szukam. Spieszne oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 70 911

Szukam

pokoju jednoosobowego, słonecznego, niekrepującego z wygodami Jeżyca. Cena przystępna Oferty Kurjer Poznański zdw 70 889

Pokoju

czystego dobrze umeblowanego ewent. utrzymaniem w okolicy Kaponierzy poszukuje inteligentna panią. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 898

Uniwersytecie

Operze ładny, dwuosobowy wynajmie zaraz. Libelta 3. m. 4. zdw 71 090

Pokój

wynajmie zaraz. Plac św. Krzyski 3. mieszkanie 11. zdw 71 008

Przyjmę

panienkę na pokój. Lazarz, Grabczna 11. miesz. 9. zdw 71 006

Dwuosobowy

Śniadeckich 21. m. 5. zdw 71 631

Ładny

pokój dla małżeństwa, Kraszewskiego 11. III. lewo. zdw 70 854

Niekrepujący

czysty, wygodny zaraz. Jeżycka 33. m. 2. zdw 70 838

Pokój

umeblowany. Szwajcarska 21. - mieszkanie 15 zdw 70 835

Pokój

umeblowany wynajmie. Szamarszewskiego 36. m. 5. jw 1655

Słoneczny

elektryczność. - Bukowska 41. m. 3. jw 1648

Tanio

pokój, telefonem, Matejki 53 - parter, prawo. zdw 70 824

Dwuosobowy

Za Bramką 12 a. mieszkanie 5. zdw 71 036

Umeblowany

wynajmie panu lub małżeństwu zaraz. Frackowiak, Czartoria 8. I. zdw 71 023

Pokój

frontowy, z maszyną dla damskiej krawcowej. Grobla 28. II. m. 3. zdw 71 086 7

Dwuosobowy

panom. Strzelecka 11. III. prawo. zdw 71 184

Pokój

Wielkie Garbary 36. tylny dom, parter, prawo. rw 3041

Studentkom

pokój utrzymaniem śródmieściu Babińskiego 7 I mieszkanie 2. zdw 70 817

Centrum

dwuosobowy. Cieszkowskiego 7. 12. zdw 71 085

Próżny

pokój, z urządzeniem kuchni lub bez elektrycznością. Mickiewicza 17. mieszkanie 9. jw 1650

Pokój

umeblowany wynajmie. Patrona Jackowskiego 27. mieszkanie 9. jw 1657

Dwuosobowy

czysty wynajmie. Słowackiego 39. III. prawo. zdw 71 651

Studentce

pokoik młdy, śródmieście. Waly Kościuski 7 m. 1. zdw 71 199

Pokój

balconowy, słoneczny, telefon, do brze sytuowanemu panu wynajmie. Grunwaldzka 13. mieszkanie 6. zdw 71 178

Pokój

dla 2 studentek - studentów z utrzymaniem lub bez, Szwajcarska 16. mieszkanie 4. zdw 71 174

Pokój

frontowy, elektryczność, zaraz. Św. Wojciech 21. I. prawo. zdw 71 129

Pokój

dwuosobowy z utrzymaniem wynajmie. Fredry 4. mieszkanie 6. zdw 71 206

Akademja
tańców Wituszkowskich
daje pełną gwarancję nauczania.
Zgłoszenia Ratajczaka 9
Pw 7 932-57,199

Sluchaczka
Uniwersytetu udzieli lekcji przygotowawczych do gimnazjum -
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 70 535

Leçons de français
grammaire conversation littérature
préparation au baccalauréat.
Mme Dygat Zakrzewska Parisienne
diplômée. Prix modérés.
Poznań Ogrodowa 12 mieszcz. 28
zdw 67 465

Francuskiego
nauczycielka udzieli lekcji na
Lazarzu Zgłoszenia: Kurjer Poznański
zdw 70 647

Studentki
kursistki - Pensjonat. Skarbo-
wa 9. zdw 70 822

Korepetycyj
niższym klasom oraz muzyki u-
dzielam Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 878

Komplet
języka francuskiego dla dzieci
gry i zabawy. Zgłoszenia od 10
do 12. Irena de Brugière, Matejki
59. zdw 70 966

Student
sumienny korepetytor, udzieli lek-
cyj, zakres - gimnazjum. Lek-
cja - złoty. Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 988

Kurs Tańców
Szczurkówny
Zgłoszenia: Rzeczypospolitej 9. I.
piętro. zdw 71 062

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19, m. 9.
zdw 71 001

Nauczyciel
udzieli tanio lekcji języka polskiego
i niemieckiego. Zgłoszenia
do Kurjera Pozn. zdw 71 045

Lekcyj
kroju damskiego wieczorem u-
dziela Szymański. Waly Jana
III, 9. zdw 70 782/3

Języka
angielskiego, francuskiego udziela
dyplomowana absolwentka W.
S. H. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 70 937

Korepetycja
Paniątko do 2 dzieci 9 i 7 lat od
5-7. Pożądany również niemiecki
język. Zgłoszenia: Hoffmann,
Aleje Marcinkowskiego 1. III,
piętro, między 2-4. Pw 7 963-40,65

Nauczyciel
udziela lekcji prywatnych -
gimnazjum - tanio. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 71 176

Studentka
polonistykę udzieli korepetycji,
najchętniej polski francuski, ma-
tematyka. Oferty Kurjer Poznański
zdw 71 163

Korepetycyj
udzieli Oferty Kurjer Poznański
zdw 71 111

25 MUZYKA

Lekcyj
fortepianu udzielam tanio Rataj-
czaka 10 I. zdw 70 739

Pianino
do ćwiczeń, lekcje gry fortepiano-
wej. Młyńska 3, III, m. 8.
zdw 68 613

26 ROZRYWKA

Miły
pobyt „Paryżanka”. Półwiejska
80 koncert separatu. zdw 70 381

Kino Aurora
Buster Keaton General.
zdw 71 149

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Wesoły Porucznik”
Aurora: „Buster Keaton Ge-
neral”.

Casino: „Gabinet Dr. Cali-
gari”.

Colosseum: „Głos serca”.

Corso: Skradzione klejnoty.
Edison: Dynamit.

Harfa: „Gdy mężczyzna ko-
cha”.

Kapitol: „Żeński batalion
śmierci” oraz „Djabłek”.

Metropolis: „Księżniczka na
urlopie” oraz rewja p. t.
„Bawmy się”.

Odeon: „Głód Seksualny z ży-
cia powojennej młodzieży”.

Renaissance: „U progu Gilo-
tyny”.

Słońce: „Miljon”.

Scala - Varieté: „Program
sensacyjny”.

Tęcza: „Warta nocna”.

Wilsona: „Za Grzechy Oj-
ców”.

Kino „Harfa”
Focha 23: „Gdy mężczyzna ko-
cha”. zdw 71 201

GOLOSSEUS
Zofia Grabowska
w polskiej filmie dźwiękowym
„Głos serca”
Pw 7 966-40,64

Kino Wilsona, Lazarz
Za Grzechy Ojców
Emil Jannigs. zdw 71 187

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Fryzjer
dzielny, poszukuje posady. Miej-
scość obojętna. Wiktor Wie-
cek, Kepno. Aleje Marcinkow-
skiego 4. nw 6134

Poszukuje
posady do pomocy krawcowej.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 70 027

Ogrodnik
lat 27. kawaler dzielny facho-
wiec, obeznany wszechstronnie
swym zawodzie szuka zaraz lub
później stałej posady. Wl Lewan-
dowski, Mała Radowiska, poczta
Zielen p. Wabrzeżno. zdw 70 463

Absolwent
ekonomij z praktyką biurową
oraz pisaniem na maszynie szuka
zajęcia. Wymagania skromne.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 70 488

Praczką
dzielną szuka prania. Działyń-
skich 11, IV, podwórze, lewo u
Jagodzińskich. zdw 70 536

Praczką
zawodową, uczciwą, czystą szu-
ka prania. 4 zł. Oferty Kurjer
Poznański zdw 70 665

Pomocnik
branży kolonialnej poszukuje po-
sady. Zgłoszenia Fuhrmann,
Ciszkowo, pow. Czarnków, n/N-
tęcia. zdw 70 652

Student
prawa w krytycznym położeniu
szuka posady biurowej. Oferty
Kurjer Poznański zdw 70 266

Dziewczyna
czysta, pracowita poszukuje po-
sady od 15, do wszelkiej pracy
domowej. Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 836

Absolwentka
Licium Handlowego poszukuje
posady. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 70 839

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady
do wszystkiego bez prania od 15.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 843

Wychowawczyni
pielegniarka dobrmi świadectwami
poszukuje posady. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 70 833

Osoba
dobra sumienna, poszukuje zają-
cia do dzieci lub jakiegokolwiek
posady za utrzymanie bez spania
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego pod zdw 70 849

Posługi
na cały dzień poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański zdw 70 851

Szofer - kowal
z dłuższą praktyką w jednej firmie
poszukuje posady. Łaskawe
oferty Kurjer Poznański
zdw 70 852

Panna
z porządnego domu przyjmie po-
sade z dnem 15. 10. do wszyst-
kiego ze skromnym gotowaniem.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 855

Panna
inteligentna, sumienna poszukuje
posady do dzieci i lekkich prac
domowych od 15. 10 Oferty Kur-
jer Poznański zdw 70 856

Filolog klasyk
po zwolnieniu z wojska z czterole-
tnią praktyką nauczycielską po-
szukuje posady lub zastępstwa.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 70 875

Praczką
poszukuje prania Oferty Kurjer
Poznański zdw 70 890

Registratorka
adwokacki praktyka, dobrmi
świadectwami poszukuje jakiej-
kolwiek posady biurowej, miej-
scość obojętna Oferty Kurjer
Poznański zdw 70 902

Borowy
lat 32 żonaty 12 lat praktyki, 10
lat na obecnej posadzie poszukuje
na większym rewirze posady
borowego lub leśniczego z kaucją
2 000 zł. Świadectwo na żądanie.
Zgłoszenia Kurjer Poznański pod
zdw 70 903

Dziewczyna
uczciwa sumienna, pracowita, z
gotowaniem dobrmi świadectwa-
mi poszukuje posady. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 70 906

Dziewczyna
piłna uczciwa, dobrmi świadec-
twami, z praniem, gotowaniem,
szuka posady bez spania lub po-
sługi. Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 913

Gospodyni
inteligentna szuka samodzielnej
posady u samotnej osoby. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 70 920

Panna
skromna, uczciwa, zna robotki,
szyje bielizny przyjmie posade
od 15 10 lub 1 ml. do dwóch
osób albo do dzieci tylko w lep-
szym domu. Oferty proszę Kur-
jer Poznański zdw 70 975

Inteligentna
panna młoda, przystojna, dobrej
rodziny poszukuje stanowiska go-
spoi ewentualnie do dzieci. -
Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 976

Służąca
uczciwa, skromna, szuka posady
do wszystkiego. Oferty Kurjer
Poznański zdw 70 924

Bona
frelbanka, sumienna z praktyką
dobrej rodziny szuka posady -
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 70 944

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje
od 15 posady w lepszym domu.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 70 953

Gospodyni - kucharka
rutynowana szuka posady zaraz
lub później. Oferty Kurjer Pozn
zdw 70 961

Gospodyni - kucharka
spokojnego charakteru, sumienna
średnim wieku skromna z do-
brmi poleceniami, znająca chów
drobiu i wszelką prace domową
poszukuje posady na wyjazd na
majątek. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 70 962

Gospodyni - kucharka
z ukończoną szkołą gospodarczą
i trzyletnią praktyką poszukuje
od 15, bm lub później posady u
inteligentnych państwa lub sa-
motnej osoby. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 70 967

Posługaczka
poszukuje posady, nie obeznana
gotowaniu, prasowaniu. Oferty
Kurjer Poznański zdw 70 971

Absolwent
szkoły wydziałowej poszukuje po-
sady początkującej biurowego.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 70 993

Maszynistka
3 letnia praktyka adwokacka,
notarialna poszukuje posady za-
raz lub później. Oferty Kurjer
Poznański zdw 71 000

Dziewczyna
15 letnia, rosła, do lekkich prac
domowych, poszukuje posady,
najchętniej do pomocy starszej
pani. Oferty Kurjer Poznański
zdw 71 003

Krawcowa
poza dom. Bóznicza 16, mieszka-
nie 16. zdw 71 005

Gospodyni kucharka
poszukuje posady, najchętniej w
majątku. Oferty Kurjer Poznański
zdw 71 007

Ekspedjentka książkowa
przyjmie posade za skromnym
wynagrodzeniem. Łaskawe zgło-
szenia Skrzydlewska, Rawicz,
Glinki 5. zdw 71 011

Paniątko
z prowincji, lat 16, z konwersa-
cją niemiecką i francuską, po-
szukuje posady do dzieci, naj-
chętniej w Poznaniu, również po-
może w lekkich pracach domo-
wych. Oferty proszę do Kurjera
Poznańskiego zdw 71 012

Kucharka
umiejąca dobrze gotować, poszu-
kuje posady od 1. 11. tylko lep-
szym domu. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 70 936

Cukielnik
lat 24, samodzielny, dzielny w
swym zawodzie, poszukuje po-
sady Łaskawe zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 66 859

Dziewczyna
lat średnich znająca szyć, go-
towanie, szuka posady w religij-
nym domu. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 71 061

Dziewczyna
z gotowaniem oraz wszelkich
prac domowych poszukuje po-
sady 15. X Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 71 084

Dziewczyna
młodsza, uczciwa, pracowita po-
szukuje posady do wszystkiego
od 15. 10. Oferty do Kurjera Poz-
nańskiego zdw 71 106

Szukam
posługi lub stałej posady Oferty
Kurjer Poznański zdw 70 915

Gospodyni
poszukuje posady do samodzielnego
prowadzenia gospodarstwa
domowego. - Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 71 028

Kucharka
bardzo dobrze gotująca, poszu-
kuje posady. - Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 71 049

Rutynowana
ekspedjentka z branży biawatów
i tow krótkich obejme posade.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 70 955

Krawiec
pierwszorzędny meski szuka po-
sady celem przekolenia się w
miarowym krawiectwie dam-
skim. Służe referencjami. -
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 081

Młodzieniec
z ukończoną szkołą handlową
szuka posady ucznia biurowego.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 071

Poszukuje
posady, najchętniej do fabryki
tytoniu Oferty Kurjer Poznański
zdw 71 053

Poszukuje
posady do restauracji jako przy-
chodnia 15 października. Oferty
Kurjer Poznański zdw 71 052

Początkująca
maszynistka szuka posady za
małym wynagrodzeniem. Oferty
Kurjer Poznański zdw 71 059

Dziewczyna
długoletniemi świadectwami, do-
brem gotowaniem, szuka posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 057

Sierota
uczciwa, z dobrem gotowaniem,
własną pościelą, skromnym wy-
nagrodzeniem poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 042

Kucharka służąca
poszukuje posady zaraz lub 15. 10.
w Poznaniu lub na wyjazd -
ostatnia posada rok i kwartał.
Świadectwa dobre. Oferty Kurjer
Poznański zdw 71 030

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady
od zaraz lub od 15. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 71 029

Piekarski
czeladnik, dzielny swym zawo-
dzie, poszukuje pracy jako pieco-
wy lub samodzielny. Okolica obo-
jętna. Zgłoszenia J. N. Poznań,
Marz. Focha 189b, mieszkanie 8.
zdw 71 082

Miody
detektyw, wojażer aktor film.,
stenoğraf znający prace biurowe
książkowość etc. poszukuje pracy
Łaskawe oferty do niniejszego
piśma zdpw 70 471/2

Za
otrzymana posade kasjera, ma-
gazyniera wypożycze 5,000 zł,
ewentualnie przyjmie stanowisko
administratora domu. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 71 077

Biuralistka
z praktyką poszukuje posady za
mniejszym wynagrodzeniem.
Miejscowość obojętna. Łaskawe
oferty uprasza do Kurjera Poz-
nańskiego pod zdw 71 212

Pielegniarka
do dzieci z dobrmi świadectwami
z lepszych domów poszukuje
posady. Miejscowość obojętna. -
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 123

Czysta
sumienna poszukuje posady. -
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 177

Pokojowa
z długoletnią praktyką, z dobrmi
świadectwami, poszukuje po-
sługi przed lub po południu. -
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 71 150

Posługaczka
poszukuje posady zaraz lub 15.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 181

Dziewczyna
dobra, uczciwa poszukuje posady
do wszelkich prac domowych. Łas-
kawe zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 71 196

Korespondentka
niemiecko-polska, obeznana z
książkowością i wszelkimi pracami
biurowymi poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 123

Przyjmę
posługę z praniem lub bez w ty-
godniu lub co dzień. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 71 121

Dziewczyna
zafana, z dobrem gotowaniem,
prasowaniem sztywnej bielizny,
dobremi świadectwami, szuka po-
sady u samotnej osoby. Oferty
Kurjer Poznański zdw 71 120

Dziewczyna
starsza ze wsi przyjmie posade
spokojnym domu zaraz lub 15. -
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 71 140

Starsza
osoba wiejska poszukuje posady
do 2 lub 3 osób w skromnym do-
mu. Oferty Kurjer Poznański
zdw 71 145

Gospodyni
kucharka lat 46 szuka posady na
probowie lub majątku. Oferty
Kurjer Poznański zdw 71 139

Krawcowa
na płaszcz elegancką garderobe
damską poleca się poza dom. -
Oferty Kurjer Pozn. zdw 71 113

Dziewczyna
uczciwa z samodzielnym gotowa-
niem dobrmi świadectwami szu-
ka posady. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 71 109

Dziewczyna
dobremi świadectwami szuka po-
sady do wszystkiego zaraz lub 15.
10. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 71 108

Praczką
czysta, sumienna poszukuje pra-
nia. Oferty Kurjer Poznański
zdw 71 209

28 WOLNE MIEJSCA

Technik gorzelniczy
potrzebny od 15 października,
kawaler, dobry fachowiec, nie
niżej 27 lat. Zgłoszenia piśmien-
ne Kurjer Poznański dw 1310

Poszukuje
się starszej inteligentnej służącej
do wszystkiego, do wdowa z
dwójmiem dziećmi w wieku lat 10
i 13. Zgłoszenia z podaniem do-
kładnych informacji oraz odpi-
sów świadectw przesać pod
„WK 513” do skrytki pocztowej
240 Katowice. Tw 393

Bez ryzyka
może zarobić każdy 20 do 30 proc.
przy sprzedaży bilizny, trykota-
ży pończoch skarpet itp za mi-
nimalną kaucją Oferty Kurjer
Poznański zdpw 66 259

Potrzebne
zaraz do dworu pokojowa z pra-
sowaniem, dziewczyna do kuch-
ni: Odpisy świadectw Kurjer Kur-
jer Poznański pod zdw 68 371

Kasjera (kę)
do kina przyjeżdż zaraz, potrzeba
1 000 złotych. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 70 870

Uczeń
biurowy do lat 15, może się zgło-
sić. Wójtostwo Poznań, Bukow-
ska 1. zdw 70 983

Krawczyń
kilku dobrych. Oferty Kurjer
Poznański zdw 70 862

Ekspedjentka
do prowadzenia składu na wsi z
kaucją potrzebna natychmiast.
Oferty, życiorys wymagać z miesz-
kaniem bez utrzymania, Nowak
towary kolonialne Jarocin.
zdw 70 857

Piętnastoletnia
dziewczynka Kraszewskiego 12,
III, lewo. zdw 70 859

Praktykant
urzędnik gospodarczy z pożyczką
15 000 otrzyma posade. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 70 904

Kelner
sumienny z gotówką 500 zł po-
trzebny. Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdw 70 992

Uczennica
do krawiectwa damskiego po-
trzebna zaraz. Wierzbicice 48,
mieszkanie 3. zdw 70 994

Uczennice
potrzebne do krawiectwa - za-
raz. Rybaki 20 a, I front,
zdw 71 002

Pomocnik
fryzjerski zaraz potrzebny. Gór-
na Wilda 147. zdw 71 014

Paniątko
młodsza, chcąc się wyczyć za
higienistykę dentystyczną, przy-
mie zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdw 71 015

Pomocnik
fryzjerski młodszy odbywaniem.
Leonarda 2 (Winiary), zdw 70 982

Biurowy (listka)
otrzyma samodzielnie stanowisko
za wypożyczeniem 3 tysięcy zł.
Pewna gwarancja. Oferty Kurjer
Poznański zdw 71 097

Zdolna inteligentna
ekspedjentka
z branży papierniczej potrzebna
do większego miasta prowincjo-
nalnego. Zgłoszenia piśmienne
uprasza się do Kurjera Poznań-
skiego nw 6 175

Przyjmę
posługę z praniem lub bez w ty-
godniu lub co dzień. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 71 121

Dziewczyna
zafana, z dobrem gotowaniem,
prasowaniem sztywnej bielizny,
dobremi świadectwami, szuka po-
sady u samotnej osoby. Oferty
Kurjer Poznański zdw 71 120

Dziewczyna
starsza ze wsi przyjmie posade
spokojnym domu zaraz lub 15. -
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 71 140

Starsza
osoba wiejska poszukuje posady
do 2 lub 3 osób w skromnym